

**AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANABİLİM DALI**

**ERZURUMLU AŞIK SITKI EMİNOĞLU'NUN
SANAT HAYATI VE MÜZİKAL ESERLERİ**

MUHAMMED EMİRHAN ŞENGÜL

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DOÇ. DR. HAZAN KURTASLAN

ANTALYA, 2025

**AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANABİLİM DALI**

**ERZURUMLU AŞIK SITKI EMİNOĞLU'NUN
SANAT HAYATI VE MÜZİKAL ESERLERİ**

MUHAMMED EMİRHAN ŞENGÜL

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DOÇ. DR. HAZAN KURTASLAN

ANTALYA, 2025

KABUL ONAY SAYFASI

Muhammed Emirhan Şengül tarafından hazırlanan “Erzurumlu Aşık Sıtkı Eminoğlu’nun Sanat Hayatı ve Eserleri” başlıklı bu çalışma 13/06/2025 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyesi (Danışman)	Doç. Dr. Hazan KURTASLAN	İmza
Jüri Üyesi	Doç. Dr. Sevilay GÖK	İmza
Jüri Üyesi	Doç. Dr. Ahmet Mutlu TERZİOĞLU	İmza

Bu çalışma Akdeniz Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Öğretim Yönetmeliği’nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki jüri tarafından uygun bulunmuştur.

Doç. Bekir KİRİŞCAN
Güzel Sanatlar Enstitüsü Müdürü

ÖNSÖZ

Anadolu'nun kadim şehirlerinden biri olan Erzurum, birçok aşık tarzı şiir geleneği temsilcisiyle kültür ve medeniyetimize önemli katkılar sağlamıştır. Erzurum yöresi müzik kültürünün kuşaktan kuşağa aktarılarak günümüze kadar gelmesinde aşıkların büyük bir rolü vardır. Erzurum yöresi aşıklık geleneğinin önemli temsilcileri arasında yer alan Emrah, Sümmani ve Reyhani gibi aşıklar hem bu yörenin hem de genel olarak Türk halk kültürünün kıymetli değerlerindedir. Türk halk müziğinin önemli bir dalı olan aşıklık geleneği bu yörede varlığını sürdürmektedir. Günümüzde bu geleneğin önemli bir temsilcisi olan ve yörenin yetiştirdiği değerli ozanlardan biri olan Aşık Sıtkı Eminoğlu'dur.

1950 yılında Erzurum'un Pasinler ilçesinde dünyaya gelen Aşık Sıtkı Eminoğlu'nun, günümüzde yaklaşık 170 şiiri bulunmaktadır. Bu şiirlerden yaklaşık 11 tanesini besteleyerek halk müziğine kazandırmıştır. Bu çalışma ile Aşık Sıtkı Eminoğlu'nun sanat hayatı hakkında verilere ulaşılmış, sözü ve müziği kendisine ait eserler kayıt altına alınıp notası olmayan eserlerin notaları yazılmıştır. Notası yazılan eserlerin müzikal özellikleri incelenmiş ve çalışma sonlandırılmıştır.

Lisansüstü eğitimim süresi boyunca akademik bilgi birikimi ile her türlü tecrübesinden faydalandığım, zaman ve mekân gözetmeksizin çalışmalarımı sürekli destekleyerek yanımda olan danışman hocam Sayın Doç. Dr. Hazan KURTASLAN'a, canım aileme, üzerimde emeği olan tüm hocalarıma ve çocukluğumdan bugüne kadar kılavuzum olarak gördüğüm; sabrı, sevgisi ve desteğiyle hep yanımda olan dayım Nusret Tarık ERGÜN'e saygı, sevgi ve teşekkürlerimi sunarım.

Muhammed Emirhan ŞENGÜL

Antalya, 2025

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ

Öğrencinin	Adı Soyadı	Muhammed Emirhan ŞENGÜL
	Numarası	202253001003
	Anabilim Dalı	Müzik
	Danışmanı	Doç. Dr. Hazan KURTASLAN
	Tezin Adı	Erzurumlu Aşık Sıtkı Eminoğlu'nun Sanat Hayatı ve Müzikal Eserleri

ÖZ

Erzurum yöresinde müzik kültürü, kuşaktan kuşağa aktararak günümüze kadar varlığını sürdürmüştür. Bu aktarımda, edebiyatın ve kültürün önemli temsilcileri olan âşıkların büyük rolü vardır. Erzurum yöresinin müzik kültürünü koruyan ve taşıyan, aşıklık geleneğinin yaşayan en önemli temsilcilerinden biri Aşık Sıtkı Eminoğlu'dur. Bu araştırmanın amacı, aşıklık geleneği günümüz temsilcilerinden Erzurumlu Aşık Sıtkı Eminoğlu'nun yaşamı ve sanat hayatını incelemek, eserlerini araştırmacı tarafından derlenerek kayıt altına almak, bu eserlerin müzikal özellikleri ve sözlerinde işlenen konuların analizini yapmaktır.

Yapılan bu çalışmada; nitel araştırma yöntemlerinden anlatı analizi çatı deseni altında yer alan biyografi analizi deseni doğrultusunda modellenmiştir. Veriler, doküman incelenmesi ve görüşmeden oluşan nitel araştırma teknikleri kullanılarak elde edilmiştir. Verilerin analizinde betimsel çözümlenmeden yararlanılmıştır. Aşık Sıtkı Eminoğlu'nun yaşamı, sanat hayatı, türkülerinin müzikal özellikleri ile türkülerinin sözlerindeki konular görüşmeden elde edilen veriler doğrultusunda betimsel bir şekilde ortaya konulmuştur.

Bu araştırma sonucunda Erzurumlu Aşık Sıtkı Eminoğlu'nun müzikal yaşamında yörenin Mevlüt Usta, Aşık Ruhani, Aşık Reyhani gibi önemli isimlerden etkilendiği ve yaklaşık 170 şiiri olduğu tespit edilmiştir. Bu şiirlerin 11'ini halk müziği formunda bestelemiştir. Eminoğlu'nun halk müziği formunda bestelediği bu 11 eser, araştırmacı tarafından derlenerek kayıt altına alınmıştır. Bu yolla eserlerin 5'inin uşşak, 6'sının hüseyni makamı dizisinde olduğu, ritmik yapı açısından en fazla 4/4'lük,

en az 7/8'lik kalıp kullanıldığı, ses aralığı açısından 4 ile 8 ses aralığında olduğu sonucuna varılmıştır. Konuları bakımından ise aşk-sevgi, bağışlama, vefa/saygı, adalet, kahramanlık, memleket sevgisi, millet sevgisi ve sitem gibi temalar altında toplandığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Sıtkı Eminoğlu, Türk Halk Müziği, Aşıklık Geleneği, Derleme, Erzurum Yöresi.

T.C.
AKDENİZ UNIVERSITY
INSTITUTE OF FINE ARTS

Student' s	Name Surname	Muhammed Emirhan ŞENGÜL
	Number	202250331003
	Department	Music
	Supervisor	Doç. Dr. Hazan KURTASLAN
	Thesis Title	Art Life and Musical Works of Aşık Sıtkı Eminoğlu from Erzurum

ABSTRACT

In Erzurum region, music culture has continued to exist from generation to generation. In this transmission there is a great role of lovers, who are important representatives of literature and culture. One of the most important representatives of the tradition of love, who preserves and carries the music culture of the Erzurum region, is the Lover Milk Eminoglu. The aim of this research is to examine the life and art life of Erzurumlu Akim Isik Eminoglu, one of the representatives of today's tradition of falling in love, to record the works by compiling them by the researcher, to analyze the musical features of these works and the topics covered in their words

In this study; narrative analysis from qualitative research methods was modeled in line with the biography analysis pattern under the roof pattern. The data were obtained using qualitative research techniques consisting of document examination and interview. Descriptive analysis was used in the analysis of data. The life of Sagittarius Eminoglu, art life, musical characteristics of their folk songs and the subjects of their folk songs were presented in a descriptive manner in line with the data obtained from the interview.

As a result of this research, it was found that the region in the musical life of Erzurumlu Akimi Eminoglu was influenced by important names such as Mevlut Master, Rahani in Love, Reyhani in Love and there were about 170 poems. He composed 11' of these poems in the form of folk music. These 11 works, which are composed by Eminoglu in the form of folk music, were compiled by the researcher and recorded. In this way, it is concluded that 5' of the works are in the butler, 6' in the series of huseyni offices, with a maximum of 4/4 ' in terms of rhythmic structure,

at least 7/8 ' in terms of mold, 4 to 8 in terms of sound range. In terms of topics, it has been seen that they are gathered under such themes as love-love, forgiveness, purgatory/respect, justice, heroism, love of the country, love of the people and the system.

Keywords: Sıtkı Eminoğlu, Turkish Folk Music, Minstrelsy Tradition, Compilation, Erzurum Region.

İÇİNDEKİLER DİZİNİ

KABUL ONAY SAYFASI	i
ÖNSÖZ	ii
ÖZ	iii
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER DİZİNİ.....	vii
TABLolar DİZİNİ.....	x
GÖRSEL DİZİN	xi
BÖLÜM 1: GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	5
1.2. Alt Problemler	6
1.3. Araştırmanın Amacı.....	6
1.5. Varsayımlar.....	6
1.6. Sınırlılıklar.....	7
BÖLÜM 2: KURAMSAL BİLGİLER ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	8
2.1. Aşıklık Geleneği	8
2.2. Erzurum	10
2.3. Erzurum Müzik Kültürü	12
2.4. İlgili Araştırmalar	14
BÖLÜM 3: YÖNTEM.....	18
3.1. Araştırma Modeli.....	18
3.2. Verileri Toplama Araçları.....	19
3.3. Verilerin Analizi	21
BÖLÜM 4: BULGULAR ve YORUM	22

4.1. Erzurumlu Aşık Sıtkı Eminoğlu'nun Yaşamı ve Sanat Hayatı Nasıl Gelişim Göstermiştir? Sorusuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar	22
4.2 Sözü ve Müziği Aşık Sıtkı Eminoğlu'na Ait Olan Türkülerin Müzikal Özellikleri Nelerden Oluşmuştur? Sorusuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	24
4.2.1. “Adaletten Bahsetmeyin” adlı türkünün müzikal analizi	25
4.2.2. “Atma Ataşa Beni” adlı türkünün müzikal analizi	27
4.2.3. “Bunlar Anadolu Analarıdır” adlı türkünün müzikal analizi.....	29
4.2.4. “Canın Sağ Olsun” adlı türkünün müzikal analizi	31
4.2.5. “Çok Seviyorum” adlı türkünün müzikal analizi	33
4.2.6. “Dadaşa Sor” adlı türkünün müzikal analizi	35
4.2.7. “Gör Hele” adlı türkünün müzikal analizi.....	37
4.2.8. “Her Aşığın Şöhreti Var” adlı türkünün müzikal analizi	39
4.2.9. “Saçlarını” adlı türkünün müzikal analizi	41
4.2.10. “Türkülerimiz” adlı türkünün müzikal analizi	43
4.2.11. “Geçmiş Üstatlar” adlı türkünün müzikal analizi.....	45
4.3. Sözü ve Müziği Aşık Sıtkı Eminoğlu'na Ait Olan Türkülerin Sözlerinde İşlenen Konular Nelerdir?.....	48
BÖLÜM 5: SONUÇ ve ÖNERİLER.....	51
5.1. Sonuç	51
5.1.1. “Aşık Sıtkı Eminoğlu'nun yaşamı ve sanat hayatı nasıl gelişim göstermiştir? Sorusu üzerine edilen sonuçlar şu şekildedir:.....	51
5.1.2. “Sözü ve Müziği Aşık Sıtkı Eminoğlu'na Ait Olan Türkülerin Müzikal Özellikleri Nelerden Oluşmuştur?” Sorusu üzerine elde edilen sonuçlar şu şekildedir:	51

5.1.3. “Sözü ve Müziği Aşık Sıtkı Eminoğlu’na Ait Olan Türkülerin Sözlerinde İşlenen Konular Nelerdir?” Sorusu üzerine elde edilen sonuçlar şu şekildedir:.....	52
5.2. Öneriler	52
KAYNAKÇA.....	54
EKLER.....	59
EK-1: ETİK BEYANI	59
EK-2: TEZ ORJİNALLİK RAPORU.....	60
EK-3: Master’s in Art	61
EK-4: YAYIMLAMA VE FİKRÎ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI	62
EK-5: KATILIMCI ONAM FORMU	64
EK-6: GÖRÜŞME SORULARI.....	65

TABLOLAR DİZİNİ

Sıra	Başlık	Sayfa
Tablo 1.	Erzurumlu Aşıklar	13
Tablo 2.	“Adaletten Bahsetmeyin” adlı türkünün müzikal özellikleri	26
Tablo 3.	“Atma Ataşa Beni” adlı türkünün müzikal özellikleri	28
Tablo 4.	“Bunlar Anadolu Analarıdır” adlı türkünün müzikal özellikleri	30
Tablo 5.	“Canın Sağ Olsun” adlı türkünün müzikal özellikleri	32
Tablo 6.	“Çok Seviyorum” adlı türkünün müzikal özellikleri	34
Tablo 7.	“Dadaşa Sor” adlı türkünün müzikal özellikleri	36
Tablo 8.	“Gör Hele” adlı türkünün müzikal özellikleri	38
Tablo 9.	“Her Aşığın Şöhreti Var” adlı türkünün müzikal özellikleri	40
Tablo 10.	“Saçlarını” adlı türkünün müzikal özellikleri	42
Tablo 11.	“Türkülerimiz” adlı türkünün müzikal özellikleri	44
Tablo 12.	“Geçmiş Üstatlar” adlı türkünün müzikal özellikleri	46
Tablo 13.	Aşık Sıtkı Eminoğlu’na ait Türküler, Makamsal Dizi, Ritim ve Ritmik Düzüm, Ses Genişliği	47
Tablo 14.	Aşık Sıtkı Eminoğlu’na ait Türküler ve Konusu	48

GÖRSEL DİZİN

Sıra	Başlık	Sayfa
Görsel 1	Erzurum haritası	10

BÖLÜM 1: GİRİŞ

Kültür, insanlık tarihi ile ortaya çıkmış ve binlerce yıldır filozoflar, bilim insanları, tarihçiler ve edebiyatçılar tarafından ilgiyle incelenip tanımlanmaya çalışılan bir kavramdır. Latince kökenli Cultus kelimesinden gelen ve Fransızcada “Culture” olarak değişen bu kelime Türkçemize “Kültür” olarak yansımıştır” (Emnalar, 1998, s.645). Birol (2002) için kültür, insan tarafından meydana gelen, güçlenen ve yeni nesillere yansıtılan düşünceler, araçlar, değer yargıları, davranışlar ve insan tarafından yaşamı daha kolay hale getirmek için yapılan her şey olarak tanımlamıştır” (s.420). “Kültür insana özgüdür ve toplumsaldır. İnsan toplumlarının çevreye uyum gereksinimi ışığında şekillenir ve aktarılır. Değişime tabidir, bütünleştiricidir ve Tarihsel olarak süreklidir. Soyutlamadır, değişkendir ve kavramsaldır.” (Emiroğlu, Aydın, 2003, s.521-523). Değişkenlik gösteren, soyut olan ve kavramsal olan kültür anlaşılmaya ve yorumlanmaya çalışılır.

Bir toplumun tarihsel süreçteki konumu ve önemi, sahip olduğu kültürel ve medeniyet değerleriyle yakından bağlantılıdır. Her ülkenin kendine ait kültürü, bireyler arasındaki bağı güçlendiren en önemli unsurlardan biridir. Tarihsel olarak bakıldığında şahsa, bölge ve kültüre göre farklılık ve benzerlikler gösterebilmektedir. Sanat, edebiyat, müzik, gelenek ve görenekler gibi farklı alanları kapsayan kültür, toplumların millet bilinciyle hareket edip, birlik ve beraberlik içinde ilerlemelerinde önemli bir rol oynar. Toplumun kültürel birikimlerinin geçmişten geleceğe aktarılmasındaki temel unsurlarından biri olan müzik de bu yapı içinde önemli bir yer tutmaktadır. “Bir kültür yapıtaşı olan müzik, kültürün diğer farklı öğeleriyle dirsek temasında olmasından dolayı içinde büyüdüğü toplumun tüm kültür öğelerini içinde barındırır ve bunları sürekli olarak geleceğe aktarır. Kişi kendi gelenek ve kültürlerini dansları ve müziğiyle tanır” (Şengül, 2007, s.927). Kültürün değerler ve normlar bütünü olduğu düşünüldüğünde kültür ile içinde yaşayan insanların o kültüre ait değerleri normları incelenir.

Türkiye topraklarında oluşmuş ve nefes alan müzik türlerini genel bir yaklaşımla: Geleneksel Türk Sanat Müziği, Geleneksel Türk Halk Müziği, Çok Sesli Türk Müziği, Güncel Popüler Müzikler, Mehter müziği olarak beş başlıkta

sınıflandırmıştır (Şengül, 2007, s.927). Verilen bu sınıflamadan yola çıkarak; Türk Halk Müziği, Türk halkının bu coğrafyada kaldığı süre boyunca yaşadığı tarihi, coğrafi olaylarla birlikte; mutluluk, sevinç, hüznün, keder gibi duygu durumlarını ve kültürel geçmişini müzik yolu ile aktaran ve hali hazırda aktarmaya devam eden, bilimsel araştırma konusu haline gelebilmiş bir Türk Müziği türüdür.

Türk Halk Musikisi genel bir yorumla; “Dünyada çok geniş yerlere yayılmış, çeşitli halklarla diyaloga girmiş ve tesirlerde bulunmuş, büyük bir halk sanatıdır. Tavır, nüans ve şivelerinde farklılıklar bulunsa da Ural, Türkistan, Kafkasya, Sibiryaya ve Kırım bölgelerinde yer alan bütün Türk ülke ve topluluklarında, müzik algılayışlarında ve hususiyetlerinde benzerlikleri görebiliriz” (Yücel, 2011, s.2). Demirsipahi (1975), Halk müziği için şu tanımı yapmıştır; “Toplumun kendi içinden büyümüş bireylerin ya da isimlerinin bilinmesine imkân bulunmayan halk sanatçılarının global ritim ve ölçü kuralları ile özel biçimlerde yaptıkları müzik ürünlerinin tamamına Halk müziği denir” (s.7). Bir kültüre mensup insanların duygu durumlarının ve kültürel geçmişinin müzik yoluyla aktarılması Halk müziğinin temellerini oluşturmaktadır.

THM kültürümüze olan katkısını ise Uçan (1996) “Müzik bir kültürleme, kültürlenme ve kültürleşme yolu, biçimi ve alanıdır” ifadelerini kullanmıştır (s.28). THM açısından dünyada eş benzeri az bulunur bir çeşitlilik ve zenginlik gösterir. Bunun kaynağı olarak Türklerin Orta Asya’dan getirdiği her boy ve aşiretin kendine tarz müzikal unsurlarının, uygarlıkların yolu olmuş Anadolu’da yer alan kültürel zenginliklerle etkileşerek yeni müzikal yorumların meydana gelmesinin olduğu öne sürülebilir (Büyükyıldız, 2004, s.87).

Türk Halk Müziğinin konuları, ritmik ve makamsal yapıları, icra ve tavır özellikleri gibi çeşitli unsurları içinde barındıran zengin bir ezgi yapısına sahip olduğu bilinmektedir. “Cumhuriyet döneminde sahalarda derlenen müzik örneklerinden yola çıkılarak, Süleyman Şenel, Türk Halk Müziği ürünlerinin, melodik ve edebi yapıları ile, geleneksel kullanım alanlarına bağlı olarak beş ana bölüm altında incelenebileceğini belirtmektedir:

1. Anonim Halk Müziği, (anonim halk edebiyatına dayalı),
2. Aşık Müziği (aşık edebiyatına dayalı),
3. Anlatıya Dayalı Halk Müziği (halk hikayeleri, halk masallarına dayalı, epizodik müzik),
4. Oyunlu Müzikler / Oyun Müzikleri,
5. Seyirlik Oyun Müzikleri (Ortaoyunu, Karagöz, vb. müzikleri)” (Büyükyıldız, 2004, s.112).

Kültür iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci olarak toplumun hiyerarşik sistem düzeninde yer almasına olanak veren, toplum içerisinde belirli bir yerde olmasına sebep olan üst kültür, diğer ise egemen kültürün dışında bulunan, büyük kitlelerce özümsemiş, adet, örfün ve ananın, yaşatılması ve gelecek kuşaklara geçmesi için doğan ve halkın içerisinde varlığını büyütürken devam eden halk kültürüdür. Halk kültürünün sanatla ilişkili olan kısmı halk edebiyatıdır (Terzioğlu, 2016, s.7). Halk edebiyatı, halkın değerler ve normlarını oluşturan özellikler ile sanatın birleşmesiyle kendini nesilden nesile taşıyan bir halk bilimidir.

Halk edebiyatı, yüzyıllardan bu yana halkın düşünüş ve duyuş şeklinin bir yorumu olarak gizli bir özellik içinde sık sık sözlü bir şekilde ömür süren gelen edebiyat ürünlerinin adıdır. Toplumun sahip olduğu eserler, büyük zaman akışı içinde yaşamış insanların manevi ve maddi varlıklarının üzerinde geliştirdikleri gibi geniş coğrafi bölümlerin özelliklerinden de bulgular taşırlar. Bu sebeple Türk halk edebiyatı ürünleri bizden önceki kuşakların düşünce ve duygularına ışık tutan bir anlayışa sahiptir (Yardımcı, 2013, s.7).

Türk halkı kültürü, gelenek içinde yetiştirilip zamanımıza kadar kuşaklar boyunca ileterek getirilen, dil özelliklerinden mutfak kültürüne, el sanatlarından yaz geleneğine, müzik yapısından dans stiline, tarımından mimarisine geniş bir alanda fazla unsuru bünyesinde barındırır. Türkiye'nin her bölgesinde topografik koşullar, bölgesel iklimin unsurları, Türk halkının kasaba, köy veya şehir yaşantısı çevresinde birbirine farklı ya da benzer bir şekilde oluşan bu yapılar, toplumun değer yargılarını, yaşantı şekillerini, olgulara ve olaylara olan bakış şeklini, değerlendirmelerini,

düşünce ve duygularını, adet ve geleneklerini anlamak için birer unsur olarak karşımıza gelmektedir. Her yaşam koşulunun zorunlu olarak meydana getirdiği iskân, göç ya da farklı sebeplerle tüm bu unsurların tarihi devamlılıklarının yer yer kesintilere uğradığı görülse de Türk kültürü bütün birikimi ile büyüyerek yaşamaya devam etmektedir (Gök Akyıldız, 2016, s.10).

Türk halk kültürünün çalışmamızla ilgili olan ana teması ise aşıklık geleneği özelinde aşık edebiyatı ve aşık müziğidir.

Geleneksel Türk Halk Müziği temel yapıtaşı olan âşıklık kültürünün tarihsel gelişim bölümü incelendiğinde âşıklık, İslamiyet öncesi Türkler'de "Ozan" kelimesi ile cümlemize geçmiştir. Ozan kavramı ilk zamanlarda oyuncu, büyücü, hekim, çalgıcı ve şarkıcı görevlerini üstlenirken sonraları şiir okuyan, okuduğu şiirleri melodi üreterek söyleyen saz şairi olarak kullanılmaya başlamış ve tarih boyunca farklı görevler de yer almıştır (Sümbüllü, 2006, s.8).

Aşıklık geleneği, kültürel mirasın önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Bu gelenek, yüzyıllar boyunca süregelen deneyimlerin sonucunda şekillenmiş ve kendine has icra tarzı, geleneksel yapısı ve âşık olmanın ve bu geleneği sürdürmenin belirli kurallarını içermektedir. Türk kültürü, Anadolu'da yeni bir yurt edinerek yeni bir şekle bürünüp şekillenirken, edebiyat da bu süreçte yapılanmaya başlamıştır. Aşıklık geleneğinin Anadolu coğrafyasındaki sözlü ve müzikal ürünlerini ise halk türkülerimiz oluşturmaktadır.

Türküler iki kaynağı esas alırlar. Gerçek türküler, yakıcıları belli olmayanlardır. Türküler bir durum üzerine yakılırlar. Bu durum milleti ilgilendirecek kadar geniş olabileceği gibi küçük çevrelerde duyulan türden de olabilir. Gurbet, aşk, kahramanlık, ölüm, seferberlik, fetih, aşiret kavgaları, doğal afetler, eşkıya baskınları, bir vatan parçasının elden düşmesi, bir kalenin düşmesi gibi sosyal olaylar; talihe kızma, sevda, şansa küsme gibi duygu durumları türkülerin yükselmesini sağlayan nedenlerdendir. Bu olaylardan birini veya fazlasını yaşayan veya bu duygulardan en az birini taşıyan ve yaşayan sanatçı kişinin bunu ezgi eşliğinde ve halk şiiriyle ifade etmesi türküyü ortaya getirir. Bu yeni türkü eski türkülerle birden fazla kolektif izler

taşıyabilir. Zamanla türkünün sahip olduğu sözler değişir. Belli bir kişinin malı olan türkü, bir süre geçtikten halkın ortak malı ve halk edebiyatı ürünü olur (Albayrak, 1998, s.446).

1.1. Problem Durumu

Türk kültür tarihi yapısında ozanlık geleneği eski ve köklü bir anlatım kurumlarından biridir ve Tarihi süreç içinde yaşadığı kültürel değişimin sonucu “Aşıklık Geleneği” adı altında varlığına devam etmiştir. Orta Asya da hayatımıza dahil olan ozanlık geleneği veya bir diğer kurumu, İslami kültür çevresine girmemizden sonra, geçirdiği değişim, gelişim ve dönüşüm sonucunda bu hüviyetini ele almıştır. Türkiye’nin çoğu yerinde yer aldığı gibi, söz konusu olan gelenek veya kurum Anadolu’ya ve hatta Erzurum ve çevresine, Türklerin büyük gelişile taşınmıştır. Söz konusu gelenek, Erzurum ve çevresinde kendisine hayat bulmuş ve bu hayatini günümüze kadar muhtelif düzeylerde koruyarak geliştirmiştir (Özarslan, 1999, s.1).

Erzurum bölgesinde müzik kültürü, nesilden nesile geçerek günümüze kadar varlığını sürdürmüştür. Edebiyatın ve kültürün önemli temsilcileri olan âşıkların büyük rolü vardır. Erzurum yöresinde Emrah, Sümmani, Reyhani, İhsani, Ruhani, Nihani ve Gülhani gibi çok değerli âşıklar yetişmiş ve bu gelenek, günümüz temsilcileri tarafından yaşatılmaya devam etmektedir. Ölüm, seveda, hasret, sevgi ve ilahi aşk gibi halk kültürünün önemli konularını sazları ve sözleriyle aktaran halk ozanları, aşıklık geleneğinin devamı ve bu kadim geleneğin yaşatılması için asırlardır önemli kültürel aktarıcılar olmuştur (Ay, 2023, s.10). Bu bağlamda, Erzurum yöresi içerisindeki müzik kültürünü koruyan ve taşıyan, aşıklık geleneğinin yaşayan önemli temsilcilerinden biri de Aşık Sıtkı Eminoğlu’dur.

1950 yılında Erzurum’un Pasinler ilçesinde dünyaya gelen Aşık Sıtkı Eminoğlu’nun, günümüzde yaklaşık 170 şiiri bulunmaktadır. Bu şiirler Altınışık (2018) çalışmasından ve Eminoğlu ile yapılan görüşmelerle elde edilmiştir. Yapılan araştırmalar sonucunda bu şiirlerden yaklaşık 11 tanesini Eminoğlu’nun besteleyerek halk müziğine kazandırdığı tespit edilmiştir. Bu tespitler ışığında araştırmanın problem cümlesi:

“Erzurumlu Aşık Sıtkı Eminoğlu’nun Sanat Hayatı Bağlamında Müzikal Eserleri Nelerdir?” şeklinde seçilmiştir.

1.2. Alt Problemler

1.2.1 Erzurumlu Aşık Sıtkı Eminoğlu’nun yaşamı ve sanat hayatı nasıl gelişim göstermiştir?

1.2.2. Sözü ve müziği Aşık Sıtkı Eminoğlu’na ait olan türkülerin müzikal özellikleri nelerden oluşmuştur?

1.2.3. Sözü ve müziği Aşık Sıtkı Eminoğlu’na ait olan türkülerin sözlerinde işlenen konular nelerdir?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın sebebi, aşıklık geleneği günümüz temsilcilerinden Erzurumlu Aşık Sıtkı Eminoğlu'nun sanat hayatını incelemek, türkülerini derlenerek kayıt altına almak, bu türkülerin makamsal dizi, ritim, ritmik yapı ve ses genişliği gibi müzikal özelliklerin analizini yapmak ve son olarak bu türkülerin sözlerinde işlenen konuları ortaya çıkarmaktır. Ayrıca eserleri notaya alarak kaynak oluşturmak da bu çalışmada amaçlanmıştır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Bu çalışma, Erzurumlu Aşık Sıtkı Eminoğlu’nun sanat hayatı ve eserleri ile ilgili verilerin ortaya konulması, bilinen ya da bilinmeyen eserlerinin notaya alınması ve derlenen eserlerin; müzikal özelliklerini ve türkülerin konularını ortaya çıkararak literatüre kazandırılması açısından önemlidir. Ayrıca Eminoğlu’nun sosyal medya platformlarında popüler olması da diğer bir etkidir. Aynı zamanda bir aşığın hayattayken eserlerinin tanıtılması açısından da bir hayli önem arz etmektedir.

1.5. Varsayımlar

Araştırmada, Erzurumlu Aşık Sıtkı Eminoğlu ile yapılan yarı yapılandırılmış görüşme öznel gerçekliliği sağlar niteliktedir. Görüşmeden elde edilen tüm bilgilerin, ulaşılan kayıtların, doğru, güvenilir ve yeterli olduğu varsayılmaktadır.

1.6. Sınırlılıklar

Bu çalışma Erzurumlu Aşık Sıtkı Eminoğlu'nun; sanat hayatı, sözü ve müziği kendine ait olan türkülerin müzikal özellikleri ve çalışmada yer alan türkü sözleriyle ve bu sözlerde işlenen konular ile sınırlıdır.

BÖLÜM 2: KURAMSAL BİLGİLER ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Aşıklık Geleneği

Aşıklar, Türk halk edebiyatının en önemli figürlerinden biridir. Geleneksel olarak bağlama eşliğinde şiirler ve türküler söyleyen bu sanatçılar, halkın duygu ve düşüncelerini yansıtarak kültürel hafızanın taşıyıcıları olmuşlardır. Aşıklık geleneği, Orta Asya'dan Anadolu'ya uzanan köklü bir geçmişe sahiptir ve sözlü edebiyatın en güçlü unsurlarından biri olarak kabul edilir.

Bu geleneğin temel özelliklerinden biri, doğaçlama yeteneğidir. Aşıklar, atışmalar yoluyla sanatsal becerilerini sergiler ve anlık olarak şiir üretme yetenekleriyle dinleyicilerini etkiler. Bunun yanı sıra, usta-çırak ilişkisi büyük önem taşır; genç aşıklar, ustalarının yanında yetişerek geleneksel söylem tekniklerini öğrenir. Toplumsal bir role sahip olan aşıklar, halkın sıkıntılarını, sevinçlerini ve sosyal olayları eleştirerek edebiyatı bir tür anlatım aracı olarak kullanır.

Halk ozanlığının kökeni, toplumlara belirli dönemlerde damgasını vuran “Şamanlık” ta yatar (Kaynar, 1996, s.38). Aşık müziğinin yaratıcıları olan Aşıklar hem ozan hem besteci hem de icracıdır. Çalıp söyleme töresi, Oğuzların “Ozan”, Yakutların “Baksı”, Altay Türklerinin “Kam” dedikleri törelerden gelen tarihsel bir özellik taşır (Özbek, 1985, s.515).

Anadolu zamanında aşık ismine 13. Yüzyılı aşan sürede denk gelmektedir. “Aşık dilimizde ışık, Arapça dilinde gönül ve seven anlamına gelmektedir. Eskiden İslami şiirler okuyan şairler tarafından sık sık kullanılan “aşık” kelimesi geçen zamanda saz şairlerinin ismi haline gelmiştir. (Artun, 2019, s.1). Türklerin İslam kültürü ile iç içe olduğu 16. Yüzyılımı aşan süre zarfında Arapça dilinden Türkçeye geçtiği düşünülmektedir. (Duygulu, 2014, s.48).

Türklerin Müslümanlığa geçmediği dönemden önce çok fazla inanış, kültür ve dinlerin ışığında kaldığı öngörülmektedir. Ozan-baksı geleneği olarak isimlendirilen İslamiyet öncesi Türk edebiyatı, yüzyıllar içerisinde “değişen zaman, inanç sistemi, zemin, dünya görüşü ve yaşama etkisi ile beraber farklılık göstermiş ve Anadolu’daki

bugün kelimesini yaptığımız halk edebiyatının temellerini atmıştır (Günay,1988, s.101).

Aşık kültürü ile ilgili ilk araştırma yapanlardan birisi olan Köprülü'nün düşünce yapısı şöyledir: "Halk şairlerinin aşık ismini alması Tekke edebiyatı sebebiyle olmuştur. Bu durum, 16. Yüzyılda Türkmenler ile Yunus Emre arasına girmeye başlamıştır. Oğuz çalgıcılarına söylenen ozan adının değişen değerlerle aşağılayıcı bir anlam olmasıyla mutasavvıf şairler, 13. Yüzyıldan sonra kendilerini başka şairlerden ayrı tutmak ve ilham aldıkları yerlerin kutsallığını öne sürmek için "aşık" ismini söylemeye başlamışlardır. Dünyanın ekmeğini dile getirenlere söylenen "şair" unvanını kabul etmiyorlardı (Arvas, 2005, s.19).

Eski olan Türk-baksı ozanlarının inanış törenlerinde kopuz çalınması ve Dede Korkut hikayelerin de yer alan her ozanın kopuz ile söylenmesi, aşık geleneğinin bu topraklardaki yerinin tarihsel derinliğinin önemli bulgulardır. Aşık olma sürecinin önemli bir unsuru olan ve yeni bir yaşamın başlangıcını simgeleyen rüya motifi, Şamanlık inanç sistemindeki kabul ritüelleriyle doğrudan örtüşmektedir. Aşıklar, "pir elinden dolu (bade) içmiş" veya "el verilmiş" olarak tabir edilen kutsal nitelikteki kişilerdir. Aşıklar, rüyalarında el verildiğini ve pir elinden dolu içtiklerini gördükten sonra kendilerini aşık kabul eder ve bu şekilde tanıtırlar. Bu deneyimi yaşamayan halk şairleri ise kendilerini âşık olarak tanıtmazlar. Örneğin, Neşet Ertaş bir halk şairi olarak tanınmakla birlikte, rüyasında el verilme deneyimini yaşamadığı için "aşık" olarak kabul edilmez. Söylediği ezgilerin büyük çoğunluğunun güftesi ve bestesi kendisine ait olmasına rağmen, toplumda âşık olarak tanınmaz ve anılmaz. Ayrıca, seslendirdiği ezgilerin şiirlerinin son kıtasında kendini belirten bir mahlas da kullanmaz.

Aşıklarda var olduğu bilinen birçok doğa üstü güç unsuru, onu sanatına empoze eden dolu içme törenlerinin yapımı, bize Asya Şamanlığının etkisini getirir. Özellikle Aşık hikayelerinde, Dede Korkut'tan gelen epik edebiyatın etki yapısı açıktır (Başgöz, 1986, s.254).

Aşıkların maddi ve cismani aşktan manevi ve ruhani aşk derecine doğru yükseldikleri, saz çalıp şiir okumayı da ilahi şekille -yani bir pirin, mürşidin yahut

Hızır Peygamberin hakikatte veya rüyada gelmesi ile- anladıkları söylenir. Aşıklar, halkın telakkisine göre Hakk Aşıklarıdır ve aynı zamanda ilahi kaynakları daim olan ilahidir. (Boratav, 2012, s.163)

Kültürel değerlerin korunması ve gelecek nesillere aktarılmasında şehirlerin önemi büyüktür. Şehirler, toplumun kültürel belleğini yansıtır. Bu doğrultuda, Anadolu'nun tarihi şehirlerinden biri olan Erzurum, birçok aşık tarzı şiir geleneği temsilcisiyle Türk kültür ve medeniyetine önemli katkılar sağlamıştır.

2.2. Erzurum

Doğu Anadolu da yer alan en büyük şehirlerinden birisi unvanına sahip olan Erzurum, doğal koşullarının ve coğrafi konumunun elverişliliği yanı sıra, önemli olan uygarlık bölgesine yakınlığı sayesinde Anadolu da en eski yerleşim merkezlerinden birisi haline gelmiştir. 7. yüzyılda nüfusu 200 bine ulaşarak, o dönemin dünyanın en büyük şehirlerinden biri konumuna gelmiştir. 1071 Malazgirt Zaferi'nden sonra Anadolu'nun ilk Türk beyliği olan Saltukluların başkenti olan Erzurum, bu tarihten itibaren Anadolu Selçuklularına bağlanmıştır. 1200'lü yıllardan itibaren Erzurum, adeta bir ilim merkezi haline gelmiştir. Öyle ki, o yıllarda şehirde iki medrese bulunması bu düşüncüyü pekiştirmektedir. Bu medreselerden ilki, Anadolu Selçuklu Devleti döneminde inşa edilen ve şehrin sembolü haline gelen Çifte Minareli Medrese; ikincisi ise İlhanlılar döneminde yaptırılan Yakutiye Medresesi'dir (Erzurum Turizm ve İl Kültür Müdürlüğü,2025).

Görsel 1: Erzurum haritası (12/03/2025 tarihinde erişim sağlanmıştır)

Erzurum; Ağrı, Kars, Bingöl, Muş, Bayburt, Erzincan, Artvin ve Rize illeriyle çevrilidir. Bölge halkının yaşam biçimleri, konuşma tarzları, düğün ve bayram eğlenceleri gibi pek çok unsur, bu komşu illerle büyük ölçüde benzerlik göstermektedir. Bu kültürel benzerlikler, bölgenin tarihsel geçmişi ve coğrafi konumuyla doğrudan ilişkilidir. Erzurum ve çevresindeki iller, tarih boyunca çeşitli uygarlıkların etkisi altında kalmış ve bu süreç, halkın geleneklerini ve sosyal yapısını şekillendirmiştir. Bölgedeki halk oyunları, müzik türleri, yemek kültürü ve giyim tarzı, ortak bir kültürel kimliğin göstergesi olarak öne çıkmaktadır.

Özellikle düğün gelenekleri, bu iller arasında büyük benzerlikler taşımaktadır. Davul-zurna eşliğinde yapılan halaylar, gelin alma törenleri ve misafir ağırlama usulleri, bölge genelinde benzer ritüellerle gerçekleşir. Bayramlarda ise insanlar bir araya gelerek ortak sofralar kurar, geleneksel yemekler hazırlanır ve büyükler ziyaret edilerek dayanışma kültürü sürdürülür. Bölge halkının konuşma tarzı da önemli bir ortak unsurdur. Şive ve lehçe özellikleri açısından Erzurum, Kars ve Ağrı gibi iller birbirine oldukça yakın ifadeler kullanmaktadır. Bu durum, yüzyıllardır süregelen ticari, sosyal ve kültürel etkileşimlerin doğal bir sonucudur.

Doğu Anadolu bölgesinin Türk kültürü yaşamında önemli bir etkisi vardır. Kış mevsiminin normalinden uzun sürmesi, köy yollarının çoğunlukla kapalı halde kalması, bu kültürün meydana gelmesinin başlıca sebeplerinden birisidir. Bu şartlar kültürün bir kanadının daha güçlü olmasını sağlamış, geçmişten geleceğe bağlayan köprü yapıtaşının temel unsurlarından birini meydana getirmiştir. (Sakaoğlu, 1982, s.6).

Kış gecelerinin eğlencesi olan hikâye dinlemeyi, sazıyla destekleyen âşıklar, birçok eğlence programlı ve kanallı televizyonlara rağmen Doğu Anadolu'da varlıklarını devam ettirebilmektedir. Erzurum bölgesinde Kilisekapı semtindeki Âşıklar Kahvehanesinde yer alan âşıklık geleneğini sürdürme çabası devam etmektedir (Sezen, 2007, s.342).

2.3. Erzurum Müzik Kültürü

Cumhuriyetin ilan edilmesiyle birlikte Atatürk'ün önderliğinde ve ışığında hedef olan ulus bilincini oluşturmak sebebiyle, var olan kültür değerlerini çıkarmak, yaygınlaştırmak ve tanıtmak için Türkiye genelinde olacak şekilde Halk Evleri (1932) kurulmuştur. Erzurum bölgesinde ise bu oluşumun neticesinde kültürel çalışmaların devamlılığı için 1940'lı yıllarda Faruk Kaleli yönetiminde Türk Halk Müziği korusu kurulmuştur (Bulut, 1984:22). Uzun yıllar bu oluşumlar görevlerini yerine getirmiştir. 1951 yılında Halk Evlerinin kapatılması ile buralarda devam eden kültürel faaliyetlerin devamı olacak şekilde yeni şeyler ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu oluşumlardan biri de 1954 tarihinde Erzurum bölgesinde oluşturulan "Erzurum Halk Oyunları ve Halk Türküleri Turizm Derneği" olarak yer alır. (Şengül, 2010, s.258).

Erzurum müzik kültürünün oluşmasında yukarıda da görüldüğü üzere Erzurum halk evleri ve devamında kurulan Erzurum halk oyunları derneğinin önemi büyüktür. Çünkü burada oluşan korolar, halk oyunları ve tiyatro gibi kültürel çalışmalar ileride önemli isimlerin yetişmesinde öncülük etmiştir. Bu derneklerin her yıl düzenli olarak yapmış oldukları faaliyetler içerisinde aşıklar da görev alarak bu kültürel aktarımda önemli rol oynamıştır. Buradaki çalışmalar sonucunda derneğin korusu 1964 yılında TRT Erzurum Radyosu bünyesinde kurulan THM korosunun da temelini oluşturmuştur. Bu koronun ilk şefi de Ahmet Hulusi Seven'dir.

Türk Halk Müziği çalışmalarını sürdüren kişilerin öncülüğü ile Erzurum ve yöresine ait birçok türkünün notaya alınarak repertuara kazandırılmasında, dernek farklı bir görevi de üstlenmiştir. TRT repertuarına kazandırılan 250 ye yakın Erzurum türküsü içerisinde bu derneğin katkıları yadsınamaz ölçüdedir (Tuna, 2005, s.103). Kaynak kişi, derleyen, notaya alan kişiler içerisinde Faruk Kaleli, Hulusi Seven, Seyfettin Sıgmaz, Suat Işıklı, Raci Alkır, Mükerrerem Kemertaş, Muharrem Akkuş, Arif Sağ Muammer Özkavcı, Ağa Dede Keskin, Cazim Haydar Telhüner ve Aşık Mevlüt İhsani, Aşık Hüseyin Sümmanioğlu, Aşık Yaşar Reyhani, gibi adlara konu ile alakalı şekilde denk gelmek mümkündür.

Erzurum'da Yetişmiş Belli Başlı Aşıklar

Erzurum bölgesinde müzik kültürü nesilden nesile aktararak günümüze kadar gelmiştir. Yaşanılan süreçte, kültürümüzün ve edebiyatımyzın önemli temsil edenleri olan aşıkların çok etkisi bulunmaktadır. Erzurum toprakları kültürünün yetiştirdiği ve bu kültüre hizmet faaliyeti eden başlıca aşık ve ozanlar Terzioğlu'nun (2016, s.115) Müzik Sanatında Kültürel Etkileşim ve Gelenek (Erzurum İli rneği) adlı araştırmasında yer almıştır.

Araştırmada belirtilen aşıkların ve ozanların yaşadıkları yıllara ve yerlere göre demografik bilgileri tablo halinde orijinal haliyle aşağıdaki gibi verilmiştir.

Tablo 1. Erzurumlu Aşıklar

Aşıklar	Yaşadıkları Yıl	Yaşadıkları Yer
Aşık Sümmani	1861-1915	Erzurum-Narman
Erzurumlu Emrah	18. yüzyıl	Erzurum
Nihani	1889-1972	Erzurum-Őenkaya/Bardız
Kami	1843-1911	Erzurum--Tivnik Köyü
Noksani Baba	18. Yüzyıl	Erzurum
Mevlüt İhsani	1928-2010	Erzurum-Őenkaya/Çermik
mmani Can	1919-1983	Erzurum-Tortum/Çamlıyamaç
Aşık Yaşar Reyhani	1932-2006	Erzurum-Hasankale/Alvar
Aşık Fuat Çerkezoğlu	1950-	Erzurum-Narman/Toygarlı
Ali Rahmani	1942-1993	Erzurum
Smmanoğlu	1937-	Erzurum-Narman/Samikale
Aşık Mustafa Ruhani	1931-2007	Erzurum-Tortum/Aşağısivri
Nusret Toruni	1945-	Erzurum-Narman/Samikale
Pasinli Gülhan	1946-	Erzurum-Hasankale/Yayladağ

Tabloya göre, Erzurum da 20. ve 18. yüzyıllar arasında yer almış ve günümüzde yaşamaya devam eden aşıkların isimleri ile yerleşim yerleri belirtilmiştir. Erzurum doğumlu 14 aşık bulunmaktadır. Bunlardan Emrah, Noksani ve Rahmani'nin

Erzurum merkezde yaşadığı, diğerlerinin ise ilin çeşitli ilçe ve köylerinde ikamet ettiği görülmektedir. Aşıkların yaşadıkları dönem değerlendirildiğinde; Emrah ve Noksani'nin 18. yüzyılda, Kami ve Sümmani'nin 19. yüzyılda, Nihani, Ümmani, İhsani, Ruhani, Reyhani ve Rahmani'nin ise 20. yüzyılda yaşamış oldukları belirlenmektedir. Ayrıca, Çerkezoğlu, Sümmanoğlu, Toruni ve Gülhan'ın hâlen hayatta olduğu görülmektedir.

Yukarıdaki tablolarda adı geçen aşık ve ozanlarla ilgili Terzioğlu (2016) çalışmasında, sözlü olan halk edebiyatı alanında ve halk müziğinde en fazla eser bırakan isimlerin Aşık Sümmani, Erzurumlu Emrah ve Aşık Reyhani olduğunu belirtmiştir.” (s.115).

Erzurum, Doğu Anadolu Bölgesi'nde ve Türk halk müziği coğrafyasında "maya" olarak bilinen bölgede yer almaktadır. Bu bölge, ağız, tavır, şive ve ritim yapısı bakımından oldukça çeşitli bir müzik kültürüne sahiptir. Bu nedenle Erzurum'da icra edilen türküler, melodik ve ritmik açıdan büyük bir zenginlik sergiler. Yörede söylenen türküler arasında yiğitlik, mertlik, aşk, sevdâ, ağıt, hasretlik ve kahramanlık gibi birçok tema bulunmaktadır. TRT Türk Halk Müziği repertuarı incelendiğinde, Erzurum yöresine kayıtlı 268 sözlü, 29 sözsüz olmak üzere toplamda 297 türkü ve 40 uzun hava bulunmaktadır.

Erzurum müzik kültüründe yörede kullanılan enstrümanların da ayrı bir önemi bulunmaktadır. Özellikle halk oyunlarına eşlik eden davul ve zurna, yörenin en belirgin enstrümanlarıdır. Bunun yanı sıra, mey, kaval, gırnata (klarnet), sallama tef ve yöredeki aşıklık geleneğinin en önemli enstrümanı olan bağlama, bu kültür içerisinde sıkça kullanılan çalgılardır.

2.4. İlgili Araştırmalar

Altınışik'in 2018 yılında kaleme aldığı Aşık Sıtkı Eminoğlu Sanatı, Hayatı ve Şiirlerinden Seçmeler adlı kitabı derleme niteliği taşımaktadır. Sıtkı Eminoğlu'nun çocukluk ve gençlik hayatının da ele alındığı bu çalışmada sanatsal bağlamda yalnızca Sıtkı Eminoğlu'nun güftelerine yer verildiği; bu güftelerin içerisinde aşığın kendisince

bestelenen şiirler de olmasına rağmen müzikal özelliklerine değinilmediği tespit edilmiştir.

Ay'ın 2023 yılında yapmış olduğu tez çalışmasında Erzurum bölgesi halk ozanlarının kullandığı tezene dokuları tespit edilmiş ve tespit edilen bu tezene tavırlarının bağlama öğretiminde kullanılabilirliği detaylı incelenmiştir. Çalışmada fiziksel araştırma desenlerinden durum çalışması desenine geçilmiştir. Aralarında Aşık Sıtkı Eminoğlu'nun da bulunduğu üç (3) Erzurum yöresi halk ozanı görüşü doğrultusunda "Yıldızeli" tavrının kullanıldığı tespit edilmiştir.

Möngü'nün 2019 yılında yapmış olduğu tez çalışmasında Erzurum ilinde yaşayan, aralarında Aşık Sıtkı Eminoğlu'nun da bulunduğu 8 (sekiz) aşık ve bu aşıklardan elde edilen aşık havaları/makamları incelenmiştir. Çalışmada betimsel araştırma yöntemleri içerisinde yer alan tarama modelinin yansıra, sözlü görüşme (mülakat) teknikleri kullanılmıştır. Hava/makam olarak isimlendirilen 28 ezgi kalıbının tespit edildiği bu çalışmada aşıkların tamamının "Sümmani" ve "Yıldızeli" havası/makamında icra örneği gösterdiği tespit edilmiştir.

Büyükarıslan'ın 2019 yılında yapmış olduğu tez çalışmasında Aşık Ruhani'ye ait TRT repertuarına kayıtlı olmayan eserler tespit edilmiştir. Çalışmada betimsel araştırma yöntemleri içerisinde yer alan tarama modelinin yansıra, gözlem ve görüşme gibi nitel araştırma teknikleri kullanılmıştır. Aşık Ruhani' ye ait 12 eserin makamsal dizi, tür, usul ve vezin yönünden nasıl olduğunun tespiti yapılmıştır.

Tekneci'nin 2019 yılında yapmış olduğu tez çalışmasında TRT repertuarına kayıtlı Aşık Daimî türkülerinin müzikal analizi yapılarak; ses sahası, dizileri, seyir özellikleri, ölçü yapıları, biçimleri ve genel karakteri tespit edilmiştir.

Odan'ın 2021 yılında yapmış olduğu tez çalışmasında Aşık Daimi'nin TRT repertuarına girmiş 10 eserinin ses kayıtları incelenmiş ardından notasyona alınıp icra analizi yapılmıştır. Eserler hem saz hem söz biçiminde notaya alınarak incelenmiş olup, Aşık Daimi'nin çalma ve söylemede tavır ve üslubunu ifade eden sesler tespit edilmiştir.

Yacan'ın 2024 yılında yapmış olduğu tez çalışmasında Van ili Erciş ilçesi halk ozanlarından Hüsamettin Ergöl'e ait olan eserler; derlenip, notaya alınıp, müzikal özellikleri ile şiirlerinin konusu tespit edilmiştir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden anlatı analizi doğrultusunda görüşme ve doküman analizi teknikleri kullanılmıştır. 35 farklı eserin tespit edildiği bu çalışmada Hüsamettin Ergöl'ün hüseyni-uşşak makamlarını, usul olarak ise 4/4 ve 10/8'lik ritim kalıplarını kullandığı yanı sıra şiirlerinin konularının aşk, seveda ve gurbet üzerine olduğu ortaya konulmuştur.

Arbul'un 2016 yılında yapmış olduğu tez çalışmasında Kars yöresinde kayıt altına alınmamış mahalli oyun ezgileri tespit edilmiştir. Çalışmada betimsel araştırma yöntemi doğrultusunda gözlem, görüşme gibi nitel araştırma teknikleri kullanılmıştır. Yirmi iki (22) farklı mahalli oyunların ezgileri derlenerek notaya alınmış, makamsal ve ritmik analizleri yapılarak oyunların oynanması esnasında müzisyen eşliğinin nasıl olacağı belirtilmiştir.

Arvas'ın 2005 yılında yapmış olduğu tez çalışmasında Van aşıklık geleneği ve temsilcileri tespit edilip incelenmiştir. Çalışmada halk bilimi araştırma ve edebiyat incelemelerinde mevcut olan yöntemler kullanılmıştır. Çalışmanın sonunda muhteva ve şekil açısından açıklanan şiirler; benzetme, istiare epitet ve diğer bazı stilistik unsurlara göre incelenmiştir.

Karataş'ın 2023 yılında yapmış olduğu tez çalışmasında Karamanlı Aşık Onguni'nin bestelenmiş eserlerinin makam, usul, güfte ve hece vezni özelliklerini incelemiştir. Çalışmada betimsel araştırma yöntemleri içerisinde yer alan tarama modelinin yansırı, gözlem ve görüşme gibi nitel araştırma teknikleri kullanılmıştır. 25 farklı eserin tespit edildiği bu çalışmada Aşık Onguni'nin Uşşak, Hicaz, Kürdi, Hüseyni, Rast, Nikriz, Segâh ve Gerdaniye makamlarını; usul olarak ise 2/4, 4/4, 5/8, 7/8 ve 10/8'lik usuller kullandığı yanı sıra şiirlerini 8'li ve 11'li hece ölçüleri ile yazdığı ortaya konulmuştur.

Temürtürkan'ın 2021 yılında yayınlanan makalesinde ise kadın aşıklardan Aşık Hatice Mihrap'ın hayatı, şiirleri ve şiirlerinin yapısal analizleri ortaya

koyulmuştur. Çalışmada Hatice Mihrap'a ait 3 farklı şiir incelenmiş, bu şiirlerin hece ve vezin ölçülerinin nasıl olduğu tespit edilmiştir.

BÖLÜM 3: YÖNTEM

Bu bölümde sırasıyla; araştırmanın modeli, araştırmada kullanılan veri toplama araçları ve verilerin analizi ile ilgili başlıklar yer almaktadır.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, Erzurum ilinde yaşayan ve aşıklık geleneğini devam ettiren Erzurumlu Aşık Sıtkı Eminoğlu'nun yaşamı ve sanat hayatını incelemek, notaya alınan eserlerin müzikal analizini yapmak ve türkülerinin sözlerinde işlenen konuları ortaya çıkarmak üzere kurulmuştur. Araştırmaya konu olan Eminoğlu'nun sanat hayatı ve eserleri ile ilgili görüşme ve doküman analizi yapıldığı için araştırmada nitel yöntem tercih edilmiştir.

Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, alguların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanmıştır (Yıldırım, Şimşek 2013).

Nitel araştırma yöntemleri doğrultusunda çalışmada ele alınan söz konusu Erzurumlu Aşık Sıtkı Eminoğlu'nun yaşamı ve sanat hayatı, türkülerinin müzikal özellikleri ve çalışmadaki türkülerde yer alan sözlerde işlenen konular incelenmiştir. Bu yönüyle çalışma anlatı analizi modeline uygun olarak tasarlanmıştır. Bir çatı model olarak düşünülen anlatı analizi modeli içerisinde; biyografi analizleri, otobiyografiler, kişisel hikayeler, hayat hikayesi gibi alt türleri de barındırmaktadır.

Anlatı araştırması farklı türlerde olabilir. Araştırmada hikâyenin kimin tarafından yazıldığına göre farklı normlar alabilir. Otobiyografi çalışmalarında, deneyimlerin sahibi olan kişi hikâyeyi anlatır. Biyografi çalışmalarında başka bir kişinin deneyimleri araştırmacı tarafından sunulmaktadır. Hayat hikayesi çalışmalarında bir kişinin tüm yaşam sürecindeki deneyimleri detaylandırılarak anlatılmaktadır. Kişisel hikayeler ise kişinin belirli bir zaman diliminde veya belirli bir olaya ilişkin deneyimlerine yer verilmektedir. (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2024)

Halen yaşamakta olan Aşık Sıtkı Eminoğlu'nun hayatı, müzikal yaşamı ve eserleri üzerine hikayesinin tamamının görüşme yoluyla derinlemesine araştırılması nedeniyle anlatı analizi modelinin bir alt türü olan biyografi analizi modeli tercih edilmiştir.

Anlatı analizi, sadece kurgusal anlatımlara değil, aynı zamanda biyografiler, otobiyografiler, tarihler, vaka çalışmaları ve meydana gelen anımsanan olayların raporları gibi "ideal" yaşam olaylarını tanımlayan anlatılara da atıfta bulunmaktadır. Özet olarak anlatı araştırması, insanların dünyayı deneyimleme yollarının incelenmesidir (Connelly ve Clandinin, 1990: 2).

3.2. Verileri Toplama Araçları

Bu araştırmada veriler, görüşme ve doküman incelemesinden oluşan nitel araştırma teknikleri kullanılarak elde edilmiştir. Doküman analizi kavramı, Türkçede 'belge incelemesi' olarak ifade edilebilir. Ancak, bu çalışmada, alan yazında yaygın olarak kullanılan terminolojiye sadık kalınarak 'doküman analizi' terimi tercih edilmiştir.

Doküman analizi, yazılı belgelerin içeriğini titizlikle ve sistematik olarak analiz etmek için kullanılan bir nitel araştırma yöntemidir (Wach, 2013). Doküman analizi, basılı ve elektronik materyaller olmak üzere tüm belgeleri incelemek ve değerlendirmek için kullanılan sistemli bir yöntemdir. Nitel araştırmada kullanılan diğer yöntemler gibi doküman analizi de anlam çıkarmak, ilgili konu hakkında bir anlayış oluşturmak, ampirik bilgi geliştirmek için verilerin incelenmesini ve yorumlanmasını gerektirmektedir (Corbin & Strauss, 2008).

Bu bağlamda araştırmanın problem cümlesi ile doğrudan veya dolaylı bir şekilde doküman incelemesi yapılarak, ulaşılan yazılı kaynaklar, dergiler, makaleler, tezler, görsel-işitsel kaynaklar taranmıştır.

Görüşme, nitel araştırmalarda yararlanılan bir veri toplama tekniğidir (Punch, 2005). Görüşme tekniği bazı kaynaklarda mülakat olarak da ifade edilmektedir. Bu tasvire göre, mülakat/görüşme iki ya da daha fazla sayıda kişi arasında belirli bir amaç

etrafında ve belirli bir düzende gerçekleştirilen söyleşilerdir (Coşkun, Altunışık ve Yıldırım, 2017).

Görüşmeler Creswell (2021) tarafından beş kategoride ele alınmıştır. Bu kategoriler şu şekildedir;

- Yapılandırılmamış açık uçlu görüşme yürütme ve görüşme notları alma,
- Yapılandırılmamış açık uçlu görüşme yürütme, görüşmeyi ses kaydına alma ve ses kaydını yazıya dökme,
- Yarı yapılandırılmış açık uçlu görüşme yürütme, görüşme ses kaydına alma ve ses kaydını yazıya dökme,
- Bir odak grup görüşmesi yürütme, mülakatı ses kaydına alma ve ses kaydını yazıya dökme,
- Farklı türde görüşmeler yürütme: e-posta, yüz yüze, odak grup, çevrimiçi odak grup, telefon görüşmesi.

Araştırma için gerekli verileri toplamak üzere bir aşıkla görüşülmüş, görüşme soruları yarı yapılandırılmış türe yönelik hazırlanmıştır. Görüşme yoluyla Eminoğlu'nun yaşamı, sanat hayatı ve türkülerine yönelik bilgilere ulaşılmıştır.

Yarı yapılandırılmış görüşme formunda ise araştırmacı önceden sormayı planladığı soruları içeren görüşme metnini hazırlar. Bu süreçte araştırmacı görüşmenin akışına bağlı olarak ek sorularla görüşmenin akışını etkileyebilir ve katılımcının yanıtları açmasını ve ayrıntılandırmasını sağlayabilir (Türnüklü, 2000: 547).

Bu araştırmada araştırma konusunu detaylı bir şekilde ele alabilmeyi sağlaması ve görüşmelerde araştırmacının süreci yönetebilmesine izin vermesinin sağladığı avantajlar nedeniyle Sıtkı Eminoğlu ile 07 Ocak 2025, 08 Şubat 2025, 12 Mart 2025 tarihlerinde uzaktan (online) görüşme gerçekleştirilmiş ve yarı yapılandırılmış görüşme formundan (Ek-6) yararlanılmıştır. Görüşmeye geçilmeden önce, katılımcıdan gönüllülük esasına dayalı olarak görüşme izni almak amacıyla katılımcı onam formu imzalatılmış (Ek-5) ve görüşme sırasında ses kaydı alınması için de izin

alınmıştır. Ardından görüşmeye geçilmiştir. Görüşmeler ortalama bir buçuk- iki saat sürmüştür. Görüşme tamamlandıktan sonra kişinin ifadeleri dikte edilip yazıya aktarılmıştır.

3.3. Verilerin Analizi

Bu çalışmada verilerin analizinde betimsel analiz tekniğinden faydalanmıştır. “Betimsel analizde amaç, görüşme ve gözlem sonucu toplanan verilerin düzenlenmiş ve yorumlanmış bir şekilde okuyucuyla buluşturulmasıdır. Çoğu betimsel analizde veriler önceden belirlenmiş temalara göre sınıflandırılır, sınıflandırılan verilere ilişkin bulgular özetlenir ve özetler ise araştırmacının öznel birikimi ile yorumlanır. Ayrıca araştırmacı bulgular arasında neden-sonuç ilişkisi kurar ve gerekirse olgular arasında yapısal farklılık analizleri ile karşılaştırmalar yapar” (Kitzinger, 1995; Kvale, 1994).

Bu bağlamda Aşık Sıtkı Eminoğlu'nun yaşamı, sanat hayatı, türkülerinin müzikal özellikleri ile türkülerinin sözlerindeki konular görüşmeden elde edilen veriler doğrultusunda betimsel bir şekilde ortaya konulmuştur.

Eminoğlu'nun türkü sözlerindeki konuların sınıflandırılmasında araştırmacı dışında biri Prof. Dr. ve bir diğeri Doç. Dr. unvanlarında olan iki uzmanın görüşüne başvurulmuştur. Araştırmanın güvenilirliği aynı zamanda araştırma sonuçlarının benzer ortamlarda aynı şekilde elde edilip edilemeyeceğinin değerlendirilmesi anlamına da gelmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2006, s.255). Yapılan çalışmada güvenirlüğün sağlanması için araştırma süreçlerinin tüm aşamaları, detayları alan uzmanları olan öğretim üyelerinin değerlendirmelerine sunulmuş değerlendirmeler sonucunda araştırmacıya geri bildirimde bulunulmuştur.

BÖLÜM 4: BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde, araştırma bulguları ve bulgulara dayalı olarak yapılan yorumlar yer almaktadır. Araştırmada elde edilen bulgular ve yorumlar, araştırmanın alt problemleri doğrultusunda aşağıda verilmiştir.

4.1. Erzurumlu Aşık Sıtkı Eminoğlu'nun Yaşamı ve Sanat Hayatı Nasıl Gelişim Göstermiştir? Sorusuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Yapılan bu çalışma kapsamında araştırmaya konu olan Aşık Sıtkı Eminoğlu ile yapılan online ve yüz yüze görüşmelerde; yalnızca sanat hayatına ilişkin bilgiler ile türkülerinin çalınması istenmiştir. Sıtkı Eminoğlu'nun yaşamı ve sanat hayatını anlattığı görsel ve işitsel kayıtların transkripsiyonu yapılmış ve geçen diyalog - otantizmin bozulmaması adına- Türkçe imla kuralları çerçevesinde düzenlenmeden aşağıda verilmiştir.

“1950 yılında Erzurum'un Pasinler ilçesine bağlı Yayladağ köyünde dünyaya geldim. Asıl adım Sıtkı Emen. Soyum Elazığ'ın Kığı ilçesinde... 1973 senesinde çalışmak için Erzurum'a geldim... 1974 senesinde köylüm Nazım Efendi'nin kızı Faile Hanım ile evlendim, altı çocuğum var... Bir yıl sonra köyden Erzurum'a komple yerleşip emekliliğe kadar kereste ve mobilyacılık işlerinde çalıştım... Haliyle de bağlamayı az çalar oldum işlerimin yoğunluğundan... Sonra bir süre Kongre'de kahve işlettim, yedik, içtik, çaldık, söyledik...”

Aşık Sıtkı Eminoğlu, hâlen Erzurum'da ikamet etmekte olup, Temelli kahvehanesindeki âşık programları ve çeşitli toplantılarda aktif olarak sanatını icra etmektedir. Âşıklık geleneğinin korunması ve yeni nesillere aktarılması adına önemli çabalar sarf eden Eminoğlu, genç âşıklara bilgi ve deneyimlerini aktararak geleneğin sürekliliğine katkı sağlamıştır. Yetiştirdiği çıraklar arasında Mevlüt Mertoğlu ve Celal Akdağ gibi isimler bulunmakta olup, bu sanatçılar, onun etkisiyle âşıklık geleneğini yaşatmaya devam etmektedir.

Eminoğlu'nun aşıklık ve şiir yazma ile ilgili ifadeleri ise aşağıda verilmiştir.

“Bir şiirin yazılması bir kelimedenden yola çıkılır. Tek bir kelime, örneğin sen, bir kelime söylersin, o kelime beni yakalar. O kelime sana bir şiir yazdırır. O kelimenin çok güzel, manidar bir anlamı vardır. Gayri ihtiyarı yanındaki bir arkadaş da konuşabilir, oradan bir şiir yazabilirsin. Tabii biz âşıklar makam demiyoruz, bizde hava, âşıklar havası... Kars'ta da çok söylenir, Karşlılar derler “bizde 150 tane hava var.” Tövbe bismillah yalan söylüyorsunuz kardeş, 150 tane hava olur mu, olmaz. Ben ustalarla beraber hayli zaman oldu en az 50'siyle beraber o ustalarla hizmet ettim, ders aldım. Mevlüt Usta, Ruhani, Reyhani... Onlar da 25-30 hava var derlerdi bizim, âşık havası olarak. Mesela ben bir şeyi çalıp okurum, bana sorsan ki; bu ne havası ben bilmem. Ama sanatçılar, okulunu okuyanlar işte bu “hicran”dır der, işte bilmem bu felan havadır der. Biz bilmeyiz. Yani biz âşıklar olarak makam, hava bilmeyiz. Kendi şeyimize göre işte; âşık havası deriz öyle çalar okuruz.”

Yapılan görüşmeye bakıldığında, âşık geleneğinde şiirsel üretimin büyük ölçüde spontane bir şekilde, çoğu zaman tek bir kelimenin çağrışımıyla tetiklendiği anlaşılmaktadır. Görüşmecinin ifadeleri, şiirsel yaratımın bireysel deneyimle ve sosyal etkileşimle iç içe geliştiğini ortaya koymaktadır. Ayrıca, âşıklar arasında müziksel yapıya ilişkin terminolojik tercihlerin farklılık gösterdiği; “makam” kavramı yerine “hava” teriminin benimsendiği görülmektedir. Hava sayısına ilişkin abartılı söylemler eleştirel bir bakışla ele alınırken, ustaların tecrübelerine dayalı daha sınırlı sayıda dile getirilmiştir. Bu durum, sözlü kültürde bilginin aktarımı ve müziksel çeşitliliğin algılanma biçimini yansıtmaktadır. Görüşmede ayrıca âşıkların müziksel ifadeyi teknik kategorilerden ziyade sezgisel bir yaklaşımla değerlendirdikleri vurgulanmakta; bu da geleneğin pedagojik boyutunun, akademik normlardan farklı bir zemine dayandığını göstermektedir.

Sıtkı Eminoğlu ile ilgili yapılan diğer araştırmalarda ise sanat hayatı ile ilgili ifadeler aşağıda verilmiştir.

18-19 yaşlarında saz çalmaya başlayan Sıtkı Emen'in "Reyhanî, İhsanî ve eniştesi Gülhanî'den etkilenecek âşıklığa başlamış" (Kırkılıç vd, 1997, s.182) olduğu bilinir. Âşığın mahlasını kendi ifadesiyle, soy ismini değiştirip kullanmak şeklinde kendisi almış (Özarlan, 2001, s.123), bir başka ifadesine göre Âşık Nuri Çırağî bu

mahlası ona vermiş (Özarslan, 2001, s.400), bir başka kaynağa göre de Âşık Mustafa Ruhanî (Altınışik, 2008, s.15) vermiştir. İlk badeli âşığın Sümmani olduğuna inanan Eminoğlu, önceleri “Artık bir ustanın peşine gidip ondan ders alma devri geçti, ben kahvehaneye geliyor, çalıp söyleyenlerden öğrenmem gerekenleri alıyorum. Saz çalmayı bir âşıktan öğrenmeye de lüzum yoktur, halk eğitim merkezlerinde en iyi saz kursu veriliyor, oradan gidip öğrenebiliriz” (Özarslan, 2001, s.110) sözleriyle âşıklığın ustası veya çırağı olmadığı görüşünderken zaman içinde bu düşüncelerini değiştirmiştir. Âşıklığa gelenek ve töre olarak bakmakta ve âşık olabilmenin temel şartlarını insan sevgisi taşımak, fakir olmak, güçsüz olmak şeklinde değerlendirmektedir. (Özarslan 2001, s.400).

4.2 Sözü ve Müziği Aşık Sıtkı Eminoğlu’na Ait Olan Türkülerin Müzikal Özellikleri Nelerden Oluşmuştur? Sorusuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar

İkinci alt problem olan bu bölümde sözü ve müziği Erzurumlu Aşık Sıtkı Eminoğlu’na ait olan 11 türkünün olduğu tespit edilmiştir. Eminoğlu ile yapılan görüşmede bu konuya yönelik “*Valla ben saymadım kaç tane türkü söyledim. Gönlümden ne koptyusa onu söyledim. Kimi kendi derdimdi, kimi milletin derdiydi. Ben yazmak için yazmadım, içimden geldi söyledim. Ama aklımda 10-11 tane var onları okuyayım.*” ifadeleri ile belirtmiştir. Eminoğlu’nun kendi ifadelerinden yola çıkılarak belirtmiş olduğu 11 türkü Eminoğlu tarafından çalınıp söylenerek kayıt altına alınmıştır. Araştırmacı da bu kaydı referans olarak Eminoğlu’nun çalıp söylediği bu türkülerini notaya almıştır ve aşağıda türkülerin önce notası yer almaktadır. Daha sonra bu 11 türkü makamsal dizi, ritim ve ritmik düzümü, ses genişliği ve konusu bakımından incelenmiştir. Türküler alfabetik sıraya göre yer almaktadır.

4.2.1. “Adaletten Bahsetmeyin” adlı türkünün müzikal analizi

Adaletten Bahsetmeyin

Söz-Müzik: Âşık Sıtkı Eminoğlu

Notaya Alan: Muhammed Emirhan Şengül

The musical score is written in 6/8 time and consists of five staves. The melody is in a minor key (one flat). The lyrics are written below the notes, with some words connected by lines to indicate phrasing. The lyrics are: a da let ten bah set me yin vic dan lar hür ol ma yın ca boş ye re da va güt me yin bu can lar hür ol ma yın ca bey hu de da va güt me yin bu can lar hür ol ma yın ca

-1-

Adaletten bahsetmeyin
Vıccanlar hür olmayınca
Boş yere dava gütmeyin
Bu canlar hür olmayınca

-2-

Eminoğlu boyun eğmez
İnsan olan cana kıymaz
Aşıklar çalıp söylemez
Meydanlar hür olmayınca

Sözü ve müziği Erzurumlu Âşık Sıtkı Eminoğlu'na ait olan “Adaletten Bahsetmeyin” isimli türkü, bu çalışma için icra edilmiş ve notaya alınmıştır.

Tablo 2. “Adaletten Bahsetmeyin” adlı türkünün müzikal özellikleri

Müzikal Özellikler	“Adaletten Bahsetmeyin” adlı Türkü
Makam Dizisi	Uşşak
Karar Perdesi	La
Güçlü Perdesi	Re
Ses Genişliği	(La Dügah-Mi Hüseyini) 5 ses aralığında
Seyir Karakteri	İnici-Çıkıcı
Ritmik Yapısı	4/4'lük ritmik yapıda
Ritmik Düzüümü	2+2 şeklinde

Eminoğlu'na ait “Adaletten Bahsetmeyin” türküsünün müzikal analizi yapıldığında makamının “uşşak” olduğu, bu makamın özellikleri içinde; karar perdesinin “La” sesi, güçlü perdesinin “Re” sesi, ses genişliğinin 5 ses, seyrinin “inici-çıkıcı”, ritmik yapısının ritimli (serbest olmayan) “4/4” ve ritmik düzüümünün “2+2” olduğu görülmektedir.

4.2.2. “Atma Ataşa Beni” adlı türkünün müzikal analizi

Atma Ataşa Beni

Söz-Müzik: Âşık Sıtkı Eminoğlu

Notaya Alan: Muhammed Emirhan Şengül

The musical score is written in a single system with six staves. The key signature is one flat (B-flat) and the time signature is common time (C). The melody is written in a treble clef. The lyrics are written below the notes, with some words connected by lines to indicate phrasing. The lyrics are: gö nül ba ğın da çi çek aç koy ma ka ra kı şa be ni sev dan her der di me i laç dü şür me te la şa be ni dü şür me te la şa be ni.

-1-

Gönül bağında çiçek aç
Koyma kara kışa beni
Sevdan her derdime ilaç
Düşürme Telaşa beni

-2-

Eminoğlu gurbet geldi
İsmi gönlüme yazdım
Hiç kimseye yenilmezdim
Sen getirdin kışa beni

Sözü ve müziği Erzurumlu Âşık Sıtkı Eminoğlu'na ait olan “Atma Ataşa Beni” isimli türkü, bu çalışma için icra edilmiş ve notaya alınmıştır.

Tablo 3. “Atma Ataşa Beni” adlı türkünün müzikal özellikleri

Müzikal Özellikler	Atma Ataşa Beni Türküsü
Makam Dizisi	Hüseyni
Karar Perdesi	La
Güçlü Perdesi	Mi
Ses Genişliği	(La Dügah-Sol Gerdaniye) 7 ses aralığında
Seyir Karakteri	İnici-Çıkıcı
Ritmik Yapısı	4/4'lük ritmik yapıda
Ritmik Düzüümü	2+2 şeklinde

Eminoğlu'na ait “Atma Ataşa Beni” türküsünün müzikal analizi yapıldığında makamının “Hüseyni” olduğu, bu makamın özellikleri içinde; karar perdesinin “La” sesi, güçlü perdesinin “Mi” sesi, ses genişliğinin 7 ses, seyrinin “inici-çıkıcı”, ritmik yapısının ritimli (serbest olmayan) “4/4” ve ritmik düzüümünün “2+2” olduğu görülmektedir.

4.2.3. “Bunlar Anadolu Analarıdır” adlı türkünün müzikal analizi

Bunlar Anadolu Analarıdır

Söz-Müzik: Âşık Sıtkı Eminoğlu

Notaya Alan: Muhammed Emirhan Şengül

The musical score is written in 12/8 time and consists of five staves. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one flat (B-flat), and a 12/8 time signature. The melody is composed of eighth and quarter notes. The second staff starts at measure 4 and includes a first ending bracket (1) and a second ending bracket (2). The lyrics 'ka ra fat ma ne ne ha tun' are written below the notes. The third staff starts at measure 7 and includes the lyrics 'şe ri fe Saz Bun lar a na do lu a na la rıdır Saz'. The fourth staff starts at measure 10 and includes the lyrics 'ta rih ya zar ge rek var mı ta ri fe Saz bun lar a na do lu a na'. The fifth staff starts at measure 13 and includes the lyrics 'la rıdır a na la rıdır a na la rıdır Saz la rıdır'. The score ends with a double bar line and a repeat sign.

-1-

Kara Fatma Nene Hatun Şerife
Bunlar Anadolu analarıdır
Tarih yazar gerek var mı tarife
Bunlar Anadolu analarıdır

-2-

Eminoğlu met eylemek yeridir
Vatan anaların yadigarıdır
Mustafa Kemal'in askerleridir
Bunlar Anadolu analarıdır

Sözü ve müziği Erzurumlu Âşık Sıtkı Eminoğlu'na ait olan “Bunlar Anadolu Analarıdır” isimli türkü, bu çalışma için icra edilmiş ve notaya alınmıştır.

Tablo 4. “Bunlar Anadolu Analarıdır” adlı türkünün müzikal özellikleri

Müzikal Özellikler	Bunlar Anadolu Analarıdır Türküsü
Makam Dizisi	Hüseyni
Karar Perdesi	La
Güçlü Perdesi	Mi
Ses Genişliği	(La Dügah-Sol Gerdaniye) 7 ses aralığında
Seyir Karakteri	İnici
Ritmik Yapısı	12/8'lik ritmik yapıda
Ritmik Düzeni	3+3+3+3 şeklinde

Eminoğlu'na ait “Bunlar Anadolu Analarıdır” türküsünün müzikal analizi yapıldığında makamının “Hüseyni” olduğu, bu makamın özellikleri içinde; karar perdesinin “La” sesi, güçlü perdesinin “Mi” sesi, ses genişliğinin 7 ses, seyrinin “inici”, ritmik yapısının ritimli (serbest olmayan) “12/8” ve ritmik düzeninin “3+3+3+3” olduğu görülmektedir.

4.2.4. “Canın Sağ Olsun” adlı türkünün müzikal analizi

Canın Sağ Olsun

Söz-Müzik: Âşık Sıtkı Eminoğlu

Notaya Alan: Muhammed Emirhan Şengül

âşk o ca ğı n kül le n me ye yü z tut tu

a lev sal dı n yak tı n ca nın sağ ol sun

SAZ se ni gö re n a şı k san ma u nut tu

sev me den mi bık tı n ca nın sağ ol sun SAZ

-1-

Aşk ocağın küllenmeye yüz tuttu
 Alev saldın yaktın canın sağ olsun
 Seni gören aşık sanma unuttu
 Sevmeden mi bıktın canın sağ olsun

-2-

Daha unutmadım güldüğüm günü
 Neme lazım elin toyu düğünü
 Daha tanımadan Eminoğlu’nu
 Bir yana bıraktın canın sağ olsun

Sözü ve müziği Erzurumlu Âşık Sıtkı Eminoğlu'na ait olan “Canın Sağ Olsun” isimli türkü, bu çalışma için icra edilmiş ve notaya alınmıştır.

Tablo 5. “Canın Sağ Olsun” adlı türkünün müzikal özellikleri

Müzikal Özellikler	Canın Sağ Olsun Türküsü
Makam Dizisi	Uşşak
Karar Perdesi	La
Güçlü Perdesi	Re
Ses Genişliği	(La Dügah-Mi Hüseyini) 5 ses aralığında
Seyir Karakteri	İnici-Çıkıcı
Ritmik Yapısı	7/8 ve 11/8'lik ritmik yapıda
Ritmik Düzüümü	7/8 (2+2+3), 11/8 (2+2+2+2+3) şeklinde

Eminoğlu'na ait “Canın Sağ Olsun” türküsünün müzikal analizi yapıldığında makamının “Uşşak” olduğu, bu makamın özellikleri içinde; karar perdesinin “La” sesi, güçlü perdesinin “Re” sesi, ses genişliğinin 5 ses, seyrinin “inici-çıkıcı”, ritmik yapısının ritimli (serbest olmayan) “7/8 ve 11/8” ve ritmik düzüümünün “7/8 (2+2+3), 11/8 (2+2+2+2+3)” olduğu görülmektedir.

4.2.5. “Çok Seviyorum” adlı türkünün müzikal analizi

Çok Seviyorum

Söz-Müzik: Âşık Sıtkı Eminoğlu

Notaya Alan: Muhammed Emirhan Şengül

al la hm se ver sen _____ git me _____ bi r ey lem _____

dur se ni ca _____ ni m da _____ n ço k se _____ vi yo ru _____ m

bu ka dar _____ si _____ te _____ mi _____ et me _____ bir ey le n _____

_____ sor se ni ca _____ nim da _____ n ço k se _____ vi yo ru _____ m

-1-

Allah'ını seversen gitme bir eylen

Dur seni canımdan çok seviyorum

Bu kadar sitemi etme bir eylen

Dur seni canımdan çok seviyorum

-2-

Eminoğlu kara imiş kaderin

Çürüse kemiğim yüzülse derim

Yaradan aşkına yemin ederim

Yar seni canımdan çok seviyorum

Sözü ve müziği Erzurumlu Âşık Sıtkı Eminoğlu'na ait olan “Çok Seviyorum” isimli türkü, bu çalışma için icra edilmiş ve notaya alınmıştır.

Tablo 6. “Çok Seviyorum” adlı türkünün müzikal özellikleri

Müzikal Özellikler	Çok Seviyorum Türküsü
Makam Dizisi	Hüseyni
Karar Perdesi	La
Güçlü Perdesi	Mi
Ses Genişliği	(La Dügah-Sol Gerdaniye) 7 ses aralığında
Seyir Karakteri	İnici-Çıkıcı
Ritmik Yapısı	4/4'lük ritmik yapıda
Ritmik Düzeni	2+2 şeklinde

Eminoğlu'na ait “Çok Seviyorum” türküsünün müzikal analizi yapıldığında makamının “Hüseyni” olduğu, bu makamın özellikleri içinde; karar perdesinin “La” sesi, güçlü perdesinin “Mi” sesi, ses genişliğinin 7 ses, seyrinin “inici-çıkıcı”, ritmik yapısının ritimli (serbest olmayan) “4/4” ve ritmik düzeninin “2+2” olduğu görülmektedir.

4.2.6. “Dadaşa Sor” adlı türkünün müzikal analizi

Dadaşa Sor

Söz-Müzik: Âşık Sıtkı Eminoğlu

Notaya Alan: Muhammed Emirhan Şengül

va ta nın ta ri hi ni sı nur da ki ta şa sor al bay ra ğın
ren gi ni Gök te u çan ku şa sor Saz
ec da dın bu top ra ğı ka nı ile
su la mış ba tı da e fe le re do ğu da da da şa sor

-1-

Vatanın tarihini sınırdaki taşa sor
Al bayrağın rengini gökte uçan kuşa sor
Ecdadın bu toprağı kanı ile sulamış
Batıda efelere doğuda dadaşa sor

-2-

Binlerce şehit verdik biz vatanın uğruna
Analar feryat eder gözündeki yaşa sor
Bu milletin ozanı derler Eminoğlu'na
Dolaş Anadolu'yu bir baştan bir başa sor

Sözü ve müziği Erzurumlu Âşık Sıtkı Eminoğlu'na ait olan “Dadaşa Sor” isimli türkü, bu çalışma için icra edilmiş ve notaya alınmıştır.

Tablo 7. “Dadaşa Sor” adlı türkünün müzikal özellikleri

Müzikal Özellikler	Dadaşa Sor Türküsü
Makam Dizisi	Hüseyni
Karar Perdesi	La
Güçlü Perdesi	Mi
Ses Genişliği	(Sol Rast-Sol Gerdaniye) 8 ses aralığında
Seyir Karakteri	İnici-Çıkıcı
Ritmik Yapısı	12/8'lik ritmik yapıda
Ritmik Düzeni	3+3+3+3 şeklinde

Eminoğlu'na ait “Dadaşa Sor” türküsünün müzikal analizi yapıldığında makamının “Hüseyni” olduğu, bu makamın özellikleri içinde; karar perdesinin “La” sesi, güçlü perdesinin “Mi” sesi, ses genişliğinin 8 ses, seyrinin “inici-çıkıcı”, ritmik yapısının ritimli (serbest olmayan) “12/8” ve ritmik düzeninin “3+3+3+3” olduğu görülmektedir.

4.2.7. “Gör Hele” adlı türkünün müzikal analizi

Gör Hele

Söz-Müzik: Âşık Sıtkı Eminoğlu

Notaya Alan: Muhammed Emirhan Şengül

ma yıs a yı er zu ru ma ge le n de ilk ba
 ha rı n o hos yü zün gör he le dört bir yan da n co su ve rir
 de re ler sa ril sa ril a kı sı nı gör he le dört bir yan da n
 co su ve rir de re lar sa ril sa ril a kı sı nı gör he le

-1-

Mayıs ayı Erzurum'a gelende
 İlkbaharın o hoş yüzünü gör hele
 Dört bir yandan çoşuverir dereler
 Şarıl şarıl akışını gör hele

-2-

Dadaş gurbet elde hastalanınca
 Şifa bulur Erzurum'a gelende
 Eminoğlu sana hasret kalınca
 Gözyaşını döküşünü gör hele

Sözü ve müziği Erzurumlu Âşık Sıtkı Eminoğlu'na ait olan “Gör Hele” isimli türkü, bu çalışma için icra edilmiş ve notaya alınmıştır.

Tablo 8. “Gör Hele” adlı türkünün müzikal özellikleri

Müzikal Özellikler	Gör Hele Türküsü
Makam Dizisi	Uşşak
Karar Perdesi	La
Güçlü Perdesi	Re
Ses Genişliği	(La Dügah-Mi Hüseyini) 5 ses aralığında
Seyir Karakteri	İnici-Çıkıcı
Ritmik Yapısı	10/8’lik ritmik yapıda
Ritmik Düzeni	2+3+2+3 şeklinde

Eminoğlu'na ait “Gör Hele” türküsünün müzikal analizi yapıldığında makamının “Hüseyini” olduğu, bu makamın özellikleri içinde; karar perdesinin “La” sesi, güçlü perdesinin “Re” sesi, ses genişliğinin 5 ses, seyrinin “inici-çıkıcı”, ritmik yapısının ritimli (serbest olmayan) “10/8” ve ritmik düzeninin “2+3+2+3” olduğu görülmektedir.

4.2.8. “Her Aşığın Şöhreti Var” adlı türkünün müzikal analizi

Her Aşığın Şöhreti Var

Söz-Müzik: Âşık Sıtkı Eminoğlu

Notaya Alan: Muhammed Emirhan Şengül

Her a şı ğın şöh re ti var —
 — her a şı ğın şöh re — ti var Ben bir ga ri — ban a — şı ğı — m
 gön lüm de ya tan — bi ri va — r ca na na ca nan — a şı ğı — m
 gön lüm de ya tan — bi ri va r ca na na n ca nan a — şı ğı — m SAZ —————

-1-

Her âşığın şöhreti var
 Ben bir gariban âşığım
 Gönümde yatan biri var
 Canana canan âşığım

-2-

Ben Aşık Eminoğlu'yum
 Örf ananeme bağlıyım
 Gaziyim şehit oğluyum
 Ben bir kahraman âşığım

Sözü ve müziği Erzurumlu Âşık Sıtkı Eminoğlu'na ait olan “Her Aşığın Şöhreti Var” isimli türkü, bu çalışma için icra edilmiş ve notaya alınmıştır.

Tablo 9. “Her Aşığın Şöhreti Var” adlı türkünün müzikal özellikleri

Müzikal Özellikler	Her Aşığın Şöhreti Var Türküsü
Makam Dizisi	Hüseyni
Karar Perdesi	La
Güçlü Perdesi	Mi
Ses Genişliği	(Sol Rast-Sol Gerdaniye) 8 ses aralığında
Seyir Karakteri	İnici
Ritmik Yapısı	12/8’lik ritmik yapıda
Ritmik Düzeni	3+3+3+3 şeklinde

Eminoğlu'na ait “Her Aşığın Şöhreti Var” türküsünün müzikal analizi yapıldığında makamının “Hüseyni” olduğu, bu makamın özellikleri içinde; karar perdesinin “La” sesi, güçlü perdesinin “Mi” sesi, ses genişliğinin 8 ses, seyrinin “inici”, ritmik yapısının ritimli (serbest olmayan) “12/8” ve ritmik düzeninin “3+3+3+3” olduğu görülmektedir.

4.2.9. “Saçlarını” adlı türkünün müzikal analizi

Saçlarını

Söz-Müzik: Âşık Sıtkı Eminoğlu

Notaya Alan: Muhammed Emirhan Şengül

bir omuzdan bir omuzdan
muza bırakma ya eller görmesin
yar saçlarını elden kiskanırım
kusura kalma kapat üzerini
ört saçlarını

-1-

Bir omuzdan bir omuzdan bırakma
Yad eller görmesin yar saçlarını
Elden kiskanırım kusura kalma
Kapat üzerini ört saçlarını

-2-

Eminoğlu elbisemi soysunlar
Teneşirde yıkayıp da yuysunlar
Kefenimin arasına koysunlar
İki tel hatıra ver saçlarını

Sözü ve müziği Erzurumlu Âşık Sıtkı Eminoğlu'na ait olan “Saçlarını” isimli türkü, bu çalışma için icra edilmiş ve notaya alınmıştır.

Tablo 10. “Saçlarını” adlı türkünün müzikal özellikleri

Müzikal Özellikler	Saçlarını Türküsü
Makam Dizisi	Hüseyni
Karar Perdesi	La
Güçlü Perdesi	Mi
Ses Genişliği	(La Dügah-Sol Gerdaniye) 7 ses aralığında
Seyir Karakteri	İnici
Ritmik Yapısı	4/4'lük ritmik yapıda
Ritmik Düzüümü	2+2 şeklinde

Eminoğlu'na ait “Saçlarını” türküsünün müzikal analizi yapıldığında makamının “Hüseyni” olduğu, bu makamın özellikleri içinde; karar perdesinin “La” sesi, güçlü perdesinin “Mi” sesi, ses genişliğinin 7 ses, seyrinin “inici”, ritmik yapısının ritimli (serbest olmayan) “4/4” ve ritmik düzüümünün “2+2” olduğu görülmektedir.

4.2.10. “Türkülerimiz” adlı türkünün müzikal analizi

Türkülerimiz

Söz-Müzik: Âşık Sıtkı Eminoğlu

Notaya Alan: Muhammed Emirhan Şengül

The musical score is written in 6/8 time and consists of six staves of music. The lyrics are written below the notes. The melody is in a minor key (one flat) and features a mix of eighth and quarter notes, with some rests. The lyrics are: bu ram bu ra m ta ri h ko ka r yö re de tü r kü le ri miz SAZ he r mıs ra da ma na çı kar r ba bam sı ra da tü r kü le ri miz

-1-

Buram buram tarih kokar
Yörede türkülerimiz
Her mısradan mana çıkar babam
Sırada türkülerimiz

-2-

Toplum benliğinden koptu
Eminoğlu şiir yaktı
Zirvedeki sanat toktu babam
Nerede türkülerimiz

Sözü ve müziği Erzurumlu Âşık Sıtkı Eminoğlu'na ait olan “Türkülerimiz” isimli türkü, bu çalışma için icra edilmiş ve notaya alınmıştır.

Tablo 11. “Türkülerimiz” adlı türkünün müzikal özellikleri

Müzikal Özellikler	Türkülerimiz Türküsü
Makam Dizisi	Uşşak
Karar Perdesi	La
Güçlü Perdesi	Re
Ses Genişliği	(La Dügah-Re Neva) 4 ses aralığında
Seyir Karakteri	İnici-Çıkıcı
Ritmik Yapısı	6/8’lik ritmik yapıda
Ritmik Düzümü	3+3 şeklinde

Eminoğlu'na ait “Türkülerimiz” türküsünün müzikal analizi yapıldığında makamının “Uşşak” olduğu, bu makamın özellikleri içinde; karar perdesinin “La” sesi, güçlü perdesinin “Re” sesi, ses genişliğinin 4 ses, seyrinin “inici-çıkıcı”, ritmik yapısının ritimli (serbest olmayan) “6/8” ve ritmik düzümünün “3+3” olduğu görülmektedir.

4.2.11. “Geçmiş Üstatlar” adlı türkünün müzikal analizi

Geçmiş Üstatlar

Söz-Müzik: Âşık Sıtkı Eminoğlu

Notaya Alan: Muhammed Emirhan Şengül

ah ya re_____

es ki geç miş us ta la rı_____ a_____ na_____ rım_____ Saz_____

ho ca em rah ba ba süm ma nı_____ mız_____ var_____ Saz_____

biz on lar dan fey zi him met a_____ lı_____ rız_____ Saz_____

tor tum ka za_____ sın da üm ma nı_____ mız var_____ üm ma nı mız var Saz_____

-1-

Eski geçmiş ustaları anarım
Hoca Emrah baba Sümmanımız var
Biz onlardan feyz-i himmet alırız
Tortum kazasında ummanımız var

-2-

Eminoğlu safta zor sıra buldun
Hal bilmez elinden perişan oldun
Bir usta aradın yanında buldun
Canlı kütüphane ruhanımız var

Sözü ve müziği Erzurumlu Âşık Sıtkı Eminoğlu'na ait olan “Geçmiş Üstatlar” isimli türkü, bu çalışma için icra edilmiş ve notaya alınmıştır.

Tablo 12. “Geçmiş Üstatlar” adlı türkünün müzikal özellikleri

Müzikal Özellikler	Geçmiş Üstatlar Türküsü
Makam Dizisi	Uşşak
Karar Perdesi	La
Güçlü Perdesi	Re
Ses Genişliği	(La Dügah-Re Neva) 4 ses aralığında
Seyir Karakteri	İnici-Çıkıcı
Ritmik Yapısı	4/4'lük ritmik yapıda
Ritmik Düzümü	2+2 şeklinde

Eminoğlu'na ait “Geçmiş Üstatlar” türküsünün müzikal analizi yapıldığında makamının “Uşşak” olduğu, bu makamın özellikleri içinde; karar perdesinin “La” sesi, güçlü perdesinin “Re” sesi, ses genişliğinin 4 ses, seyrinin “inici-çıkıcı”, ritmik yapısının ritimli (serbest olmayan) “4/4” ve ritmik düzümünün “2+2” olduğu görülmektedir.

Yukarıdaki verilerde araştırmacı tarafından notaya alınan, sözü ve müziği Erzurumlu Aşık Sıtkı Eminoğlu'na ait 11 türkü müzikal özellikleri bakımından tek tek incelenmiştir. Elde edilen bu veriler doğrultusunda 11 türküye ait müzikal bilgiler tablo 13 de birleştirilerek sunulmuştur.

Tablo 13. Aşık Sıtkı Eminoğlu'na ait Türküler, Makamsal Dizi, Ritim ve Ritmik Düzüm, Ses Genişliği

Sıra	Türkünün Adı	Makamsal Dizi	Ritim ve Düzümü	Ses Genişliği
1	Adaletten Bahsetmeyin	Uşşak	4/4 (2+2)	5 ses La-Mi
2	Atma Ataşa Beni	Hüseyini	4/4 (2+2)	7 ses La-Sol
3	Bunlar Anadolu Analarıdır	Hüseyini	12/8 (3+3+3+3)	7 ses La-Sol
4	Canın Sağ Olsun	Uşşak	7/8 (2+2+3) 11/8 (2+2+2+2+3)	5 ses La-Mi
5	Çok Seviyorum	Hüseyini	4/4 (2+2)	7 ses La-Sol
6	Dadaşa Sor	Hüseyini	12/8 (3+3+3+3)	8 ses Sol-Sol
7	Gör Hele	Uşşak	10/8 (2+3+2+3+)	5 ses La-Mi
8	Her Aşığın şöhreti Var	Hüseyini	12/8 (3+3+3+3)	8 ses Sol-Sol
9	Saçlarını	Hüseyini	4/4 (2+2)	7 ses La-Sol
10	Türkülerimiz	Uşşak	6/8 (3+3)	4 ses La-Re
11	Geçmiş Üstatlar	Uşşak	4/4 (2+2)	4 ses La-Re

Tablo 13. 'de görüldüğü üzere türkülerin; makamsal dizi olarak 5 türkünün uşşak makamı dizisinde, 6 türkünün ise hüseyini makamı dizisinde olduğu, türkülerin ritmik yapısı ve ritmik düzümü bakımından; 5 türkünün 4/4'lük ritimde, 1 türkünün 6/8'lik ritimde ve (3+3) düzümünde, 1 türkünün 10/8'lik ritimde ve (2+3+2+3) düzümünde, 3 türkünün 12/8'lik ritimde ve (3+3+3+3) düzümünde, 1 türkünün ise hem 7/8'lik (2+2+3) hem de 11/8'lik (2+2+2+2+3) ritim kalıbı içerisinde olduğu, türkülerin ses genişliği bakımından ise en az 4 ses, en fazla 8 ses genişliğinde olduğu tespit edilmiştir.

4.3. Sözü ve Müziği Aşık Sıtkı Eminoğlu'na Ait Olan Türkülerin Sözlerinde İşlenen Konular Nelerdir?

Tablo 14. Aşık Sıtkı Eminoğlu'na ait Türküler ve Konusu

Sıra	Türkünün Adı	Konusu
1	Adaletten Bahsetmeyin	Adalet
2	Atma Ataşa Beni	Aşk/Sevgi
3	Bunlar Anadolu Analarıdır	Kahramanlık
4	Canın Sağ Olsun	Aşk/Bağışlama
5	Çok Seviyorum	Aşk/Sevgi
6	Dadaşa Sor	Kahramanlık
7	Gör Hele	Memleket Sevgisi
8	Her Aşığın Şöhreti Var	Aşk/Sevgi- Vatan Sevgisi
9	Saçlarını	Aşk/Sevgi
10	Türkülerimiz	Memleket Sevgisi/ Sitem
11	Geçmiş Üstatlar	Vefa/Saygı

Eminoğlu'na ait türkülerin konularının tespitinde, araştırmacının ardından alan uzmanlarının teyitleri alınmıştır. Bu doğrultuda türkülerin konularının aşk/sevgi, bağışlama, adalet, özlem, kahramanlık, memleket sevgisi, millet sevgisi, saygı/vefa ve sitem olduğu tespit edilmiştir. Aşk/sevgi temasında 4, adalet temasında 1, kahramanlık temasında 2, aşk/bağışlama temasında 1, memleket sevgisi temasında 1, vatan sevgisi temasında 1, millet sevgisi/sitem temasında 1 ve vefa/saygı temasında 1 türküsünün olduğu tespit edilmiştir. Türkülerin konularının incelemesi yapılırken araştırmacının ikinci bulgusundaki notaların altlarında yer alan; türkülere ismini veren ilk dördlükleri ve son dördlükleri (mahlas) bu bulgunun temelini oluşturmaktadır. Türküler konuları bakımından tek tek incelendiğinde:

“Adaletten Bahsetmeyin” adlı türkünün konusu adalettir. Türkünün dizelerine bakıldığında “*Adaletten bahsetmeyin, vicdanlar hür olmadıkça, boş yere dava gütmeyin, bu canlar hür olmayınca*” dördlüklerinde de görüldüğü üzere adalet teması şiirin tamamında vurgulanmaktadır.

“Atma Ataşa Beni” türküsünün konusu incelendiğinde aşk/sevgi temasının olduğu görülmüştür. Örneğin ikinci dörtlükte yer alan “*Eminoğlu gurbet geldi, ismini gönlüme yazdım, hiç kimseye yenilmezdim, sen getirdin kışa beni.*” sözlerinde aşk ve sevgiye dair hislerini gönlüne yazdığını belirterek ifade etmiştir.

“Bunlar Anadolu Analarıdır” türküsünde ise ele alınan konu kahramanlık üzerinedir. “*Kara Fatma Nene Hatun Şerife, bunlar Anadolu analarıdır, tarih yazar gerek var mı tarife, bunlar Anadolu analarıdır.*” dizelerine bakıldığında da Kurtuluş Savaşı döneminde Erzurum yöresini temsil eden kadın kahramanların isimlerini vererek destansı bir şekilde kahramanlık duygusunu yansıtmıştır.

“Canın Sağ Olsun” türküsünde aşk ve bağışlama konuları işlenmiştir; “*Daha unutmadım güldüğüm günü, neme lazım elin toyu düğünü, daha tanımadan Eminoğlu’nu, bir yana bıraktın canın sağ olsun.*” dizeleriyle de konunun aşk acısı ve ona bağlı olarak bağışlama temalarına ait olduğu görülmüştür.

“Çok Seviyorum” türküsünde ise konunun, türkünün isminden de anlaşıldığı üzere aşk ve sevgi temalı olduğu görülmüştür. “*Allah’ını seversen gitme bir eylen, dur seni canımdan çok seviyorum, bu kadar sitemi etme bir eylen, dur seni canımdan çok seviyorum.*” dizeleriyle aşkı ve sevgisini içinden geldiği gibi net bir şekilde yansıtmıştır.

“Dadaşa Sor” adlı türkünün vatan sevgisi/kahramanlık olduğu görülmüştür. Türküde geçen “*Vatanın tarihini sınırdaki taşa sor, al bayrağın rengini gökte uçan kuşa sor, ecdadın bu toprağı kanı ile sulamış, batıda efelere doğuda dadaşa sor*” dizelerinde de görüldüğü üzere konunun açıkça vatan sevgisi ve kahramanlık temaları ile ilgili olduğu görülmüştür.

“Gör Hele” adlı türkünün konusu memleket sevgisi olarak belirlenmiştir. Türkünün dizeleri ele alındığında; “*Mayıs ayı Erzurum’a gelende, ilk baharın o hoş yüzünü gör hele, dört bir yandan coşuverir dereler, şarıl şarıl akışını gör hele*” gibi ifadelerle Erzurum’a duyulan memleket sevgisi konuları işlenmiştir.

“Her Aşığın Şöhreti Var” türküsünde ise konu aşk ve sevgi ile harmanlanmış, kendi kimliğiyle de örtüştürerek verdiği vatan sevgisi de ele alınmıştır. Örnek olarak; *“Ben Aşık Eminoğlu’yum örf ananeme bağlıyım, Gaziyim şehit oğluyum tanı kahraman aşığım”* dizeleri gösterilebilir.

“Saçlarını” türküsünde aşk/sevgi konuları işlenmiştir. *“Eminoğlu elbisemi soysunlar, teneşirde yıkayıp de yuysunlar, kefenimin arasına koysunlar, iki tel hatıra ver saçlarını”* dizelerinden de anlaşılacağı üzere sevdiğine duyduğu derin aşk öyle büyük ki ölümünden sonraki yaşamında bile sevdiğinden kendisine saçlarını hatıra olarak istediği anlaşılmaktadır.

“Türkülerimiz” adlı türküde memleket sevgisi ve sitem konuları ele alınmıştır. *“Buram buram tarih kokar, yörede türkülerimiz, her mısrada mana çıkar babam, sırada türkülerimiz”* dizeleriyle yörenin tarih kokan türkülerinin zenginliği vurgulanmıştır. *“Toplum benliğinden koptu, Eminoğlu şiir yaktı, zirvedeki sanat toktu babam, nerede türkülerimiz”* dizelerinde ise bu zengin türkülerin hak ettiği yerde olduğunu düşünmediğinden halkına sitem ettiği görülmektedir.

Son olarak “Geçmiş Üstatlar” türküsünde vefa/saygı konuları işlenmiştir. *“Eski geçmiş ustaları anarım, hoca Emrah baba Sümmanımız var, biz onlardan feyz-i himmet alırız, Tortum kazasında ummanımız var”* dizelerinden de anlaşılacağı üzere Erzurum yöresinde yaşamış ve kendisinin de ustası olan ünlü aşıklara duyduğu vefa ve saygı konularının ele alındığı görülmüştür.

BÖLÜM 5: SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmalara dayalı olarak elde edilen bulgularla, ulaşılan sonuçlara ve önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuç

Erzurumlu Âşık Sıtkı Eminoğlu'nun sanat hayatı ve eserleri üzerine yapılan bu araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda ulaşılan sonuçlar alt problemlere göre şu şekilde ortaya çıkmıştır.

5.1.1. “Âşık Sıtkı Eminoğlu'nun yaşamı ve sanat hayatı nasıl gelişim göstermiştir? Sorusu üzerine edilen sonuçlar şu şekildedir:

Âşık Sıtkı Eminoğlu'nun müzikal yaşamında yörenin Mevlüt Usta, Âşık Ruhani, Âşık Reyhani gibi önemli isimler başta olmak üzere birçok âşıktan ilham alıp onların yanında yetişip halk müziği ve halk edebiyatına önemli katkılarda bulunarak âşıklık geleneğini sürdürdüğü sonucuna ulaşılmıştır. İkametini Erzurum'da sürdüren Eminoğlu, çoğunlukla Temelli Kıraathanesi âşık programlarında olmakla birlikte il içi ve il dışı etkinliklerde yer alarak sanatını icra ettiği sonucuna varılmıştır.

5.1.2. “Sözü ve Müziği Âşık Sıtkı Eminoğlu'na Ait Olan Türkülerin Müzikal Özellikleri Nelerden Oluşmuştur?” Sorusu üzerine elde edilen sonuçlar şu şekildedir:

- Erzurumlu Âşık Sıtkı Eminoğlu'nun yaklaşık 170 şiiri olduğu tespit edilmiştir. Bu şiirler Altınışık (2018) çalışmasından ve Eminoğlu ile yapılan görüşmelerle elde edilmiştir. Bu şiirlerin 11'ini halk müziği formunda bestelemiştir. Türküler bu çalışma içinde derlenip, notaya alınarak kayıt altına alınmıştır.

- Bu türküler incelendiğinde; 5 eserin uşşak makamı dizisinde, 6 eserin hüseyini makamı dizisinde olduğu,

- Ritim ve ritmik düzümü bakımından; 5 türkünün 4/4'lük ritimde, 1 türkünün 6/8'lik ritimde ve (3+3) düzümünde, 1 türkünün 10/8'lik ritimde ve (2+3+2+3) düzümünde, 3 türkünün 12/8'lik ritimde ve (3+3+3+3) düzümünde, 1 türkünün ise hem 7/8'lik (2+2+3) hem de 11/8'lik (2+2+2+2+3) ritim kalıbında olduğu,

- Türkülerin ses aralığı incelendiğinde; en az 4, en fazla 8 ses aralığının kullanıldığı,

5.1.3. “Sözü ve Müziği Aşık Sıtkı Eminoğlu’na Ait Olan Türkülerin Sözlerinde İşlenen Konular Nelerdir?” Sorusu üzerine elde edilen sonuçlar şu şekildedir:

Türkülerin çalışma içinde yer alan sözleri ele alınarak konuları bakımından incelendiğinde:

- Aşk/sevgi,
- Bağışlama,
- Vefa/saygı
- Adalet,
- Kahramanlık,
- Memleket sevgisi,
- Millet sevgisi ve sitem gibi temaların olduğu sonucuna varılmıştır.

5.2. Öneriler

- Bu çalışmanın dışında kalan, Aşık Sıtkı Eminoğlu’na ait olan uzun hava kayıtlarının yaşayan bir aşık olması nedeniyle kendisinden alınarak yapılması,
- Eminoğlu gibi Erzurum yöresinde yetişmiş aşıkların eserlerinin akademik çalışmalar yoluyla açığa çıkarılması ve tanıtılması,
- Hayatta olan aşıkların ve mahalli sanatçıların söylemiş oldukları ezgilere yönelik derleme çalışmalarının yapılması,
- Geçmiş yıllarda türkülerin kayda alınırken yapılan yazım hatalarının gelecek kuşaklara yanlış bir aktarımın önüne geçilebilmesi için modernize bir biçimde düzenlemelerinin yapılması ve benzer şekilde türkülerin gelecek nesillere aktarımında yaşanacak olan aksaklıkların ortaya çıkmaması için gerekli düzenlemelerin titizlikle yapılması,
- Eminoğlu gibi aşıklık geleneğini sürdüren aşıkların mesleki müzik eğitimi veren kurumlara davet edilerek konserler ve çalıştaylar vermesi için desteklenmeleri,

- Mesleki müzik eğitimi veren bölgelerde, aşıklık geleneği ve aşık müziği ismiyle ilgili çalışmaların yapılarak ders içeriklerine eklenmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Albayrak, N. (1998). “Türkü”, TDEA, C.8, İstanbul, Dergâh Yayınları.
- Altınışik, E. (2018) Aşık Sıtkı Eminoğlu Hayatı, Sanatı ve Şiirlerinden Seçmeler. Erzurum, Atatürk Üniversitesi Yayınevi Müdürlüğü.
- Arabul, D. (2016) Kars Yöresinde Kayıt Altına Alınmamış Mahalli Oyunların Ezgilerinin Derlenmesi ve Bunların Müzik Eğitiminde Kullanılabilirliği. Erzurum, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi.
- Arsu, Ş.U., Tekindal, M. (2021), Nitel Araştırmalarda Anlatı Araştırmasının Tanımı, Kapsamı ve Süreci Cilt 21, Sayı 1
- Artun, E. (2001). Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Artun, E. (2019). Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı. Adana: Karahan Kitabevi.
- Arvas, A. (2005) Van Aşıklık Geleneği. Van, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi.
- Arvas, A. Van Âşıklık Geleneği (İnceleme-Metin), Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Türk Halk Edebiyatı Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Van, 2005, S. 179-196.
- Ay, H. E. (2023). Erzurum Yöresi Halk Ozanlarının Kullandıkları Tezene Tavırlarının Tespiti ve Bağlama Eğitiminde Kullanılabilirliği. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Başgöz, İ. (1986), Folklor Yazıları, İnsan Adları ve Toplum, İstanbul: Adam Yayınları.
- Biröl, K. (2002). “Toplumsal Yapılanmayla Kültürel ve Müziksel Gelişim Arasındaki İlişki”, 21.yy. Başında Türkiye’de Müzik Sempozyumu, Ankara: Sevdâ-Cenap And Müzik Vakfı Yayınları.
- Boratav, P. N. (2016). 100 Soruda Türk Halk Edebiyatı. Ankara: Bilgesu Yayınları.

- Bulut, S. (1984). Kuşaktan Kuşağa Erzurum Folkloru. Erzurum: Erzurum Halk Oyunları, Halk Türküleri Derneği Yayınları.
- Büyükarslan, K. (2019) Aşık Ruhani'ye Ait Kırık Havalara Üzerine Bir İnceleme. Erzurum, Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi.
- Büyükyıldız, H. Z. (2004). Kültür Taşıyıcısı Olarak Türk Halk Müziği (Trt ve Özel Radyo Örnekleri). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi.
- Büyükyıldız, H. Z. (2009). Türk Halk Müziği- Ulusal Türk Müziği. İstanbul: Papatya Yayıncılık.
- Büyükyıldız, H. Z. (2015). Türk Halk Müziği- Ulusal Türk Müziği- Kültür Taşıyıcılığı, Tarihi ve Sınıflandırmaları. Arı Sanat Yayınevi, İstanbul.
- Corbin, J. & Strauss, A. (2008). Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory. Thousand Oaks: Sage.
- Coşkun, R., Altunışık, R., ve Yıldırım, E. (2007). Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri: SPSS uygulamalı. Sakarya: Sakarya yayıncılık.
- Demirsipahi, C. (1975). Türk Halk Oyunları. Ankara: Türkiye İş Bankası Yayınları.
- Duygulu, M. (2014). Türk Halk Müziği Sözlüğü. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Emiroğlu Kudret ve Aydın Suavi (2003). Antropoloji Sözlüğü. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Emnalar, A. (1998). *Tüm Yönleriyle Türk Halk Müziği ve Nazariyatı*. İzmir Ege Üniversitesi Basım Evi
- Gök Akyıldız, S. (2016). Burdur Yöresi Türk Halk Müziği ve Özellikleri. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Doktora Tezi.
- Günay, U. (1988). "Âşık Tarzı Edebiyat Hakkında Düşünceler", Mehmet Kaplan İçin,

- Ankara. Haşhaş, S. (2017). Geleneksel Türk Halk Müziğinde Yörelere Özgü Müzikal Kimlik Saptamaları " Doğu Anadolu Bölgesi Örneği" (Doktora Tezi). Malatya: İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Günay, U. (1992). Türkiye’de Aşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi. Ankara: Akçağ Basım
- Karataş, A. (2023). Karaman Aşıklık Geleneği İçinde Aşık Onguni’nin Eserlerinin Makam, Usul, Güfte ve Hece Vezni Özellikleri Açısından İncelenmesi, Erzurum. Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi.
- Kitzinger, J. (1995). Qualitative research: Introducing focus groups. *Bmj*, 311(7000), 299-302.
- Kümbetoğlu, B. (2005). Sosyolojide ve Antropolojide Niteliksel Yöntem ve Araştırma. Bağlam Yayınları, İstanbul.
- Kvale, S. (1994). Interviews: An introduction to qualitative research interviewing. Sage Publications, Inc.
- Möngü, E. (2019). Erzurum İli Aşıklık Geleneğinde Kullanılan Ezgi Kalıpları, Erzurum, Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi.)
- Odan, S. (2021). Aşık Daimi’nin Eserlerinin Notasyonu ve İncelenmesi. Sakarya, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi
- Oğuz, Ö. ve Ekici, M. (2000). Türk Halk Edebiyatı El Kitabı İstanbul: Grafiker Yayınları
- Özarslan, M. (1999). Erzurum ve Çevresinde Âşık Geleneğinin Bugünkü Durumu. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Halkbilimi Bilim Dalı.
- Özarslan, M. (2001). Âşıklık Geleneği İçinde Âşık Müziği Ve Kimi Problemler. *Erdem*, 13(38), 399-410.
- Özbek, Mehmet Avni: "Türk Halk Müziğinin Esasları", Türk Halk Müziği ve Oyunları,

- Yıl 3, C. 2, Sayı 14, Nisan-Mayıs-Haziran 1985, s. 515-524.
- Punch, K. F. (2005). Sosyal araştırmalara giriş, (Çev.) Bayrak D., Arslan H. B. ve Z. Akyüz, Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Sakaoğlu, S. (1982). Doğu Anadolu'da Aşık Toplamaları, Türk Folkloru, Sayı: 36
- Sezen, L. (2007). Erzurum Folkloru. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları No: 963.
- Sümbüllü, H. T. (2006). Türkiye'de Ayak Kavramının Geleneksel Türk Halk Müziği Kaynağında Ne Ölçüde Kullanıldığının İncelenmesi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü.
- şengül, C. (2007). "Kültürün Yaygınlaşmasında Müziğin Yeri ve Önemi", Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Uluslararası Türklük Bilgisi Sempozyumu, 25-27 Nisan 2007 Erzurum, Bildiriler-2, Erzurum 2009, Mega Ofset Matbaacılık, s. 927-934.
- şengül, C. "Türk Kültürüne Hizmet Eden Erzurum Halk Oyunları ve Halk Türküleri Turizm Derneği'nin Dünü ve Bugünü" Ekev Akademi Dergisi, Sayı 43, Yıl:14, Bahar 2010 Erzurum
- Tekneci, T. (2019). TRT Repertuarındaki Aşık Daimî Türkülerinin Müzikal Analizi. Ordu, Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi.) .
- Temürtürkan D. (2021). Çamşılı Yöresi Aşıklık Geleneği İçinde Kadın Aşık: Aşık Hatice Mihrap. Yegâh Mûsikî Dergisi Cilt 4 Sayı 1-S.138-152
- Terzioğlu, M. (2015). Ağrı Yöresinde Kayıt Altına Alınmamış Türkülerin Derlenerek Eğitim Müziği Açısından İncelenmesi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Terzioğlu, M. (2016). Müzik Sanatında Kültürel Etkileşim ve Gelenek (Erzurum İli Örneği). Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD), 2,1.
- Tuna, Kenan. (2005). Erzurum Türküleri ve Nazariyatı, Ankara: Semih Ofset.

- Türnüklü, A. (2000). “Eğitimbilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği: Görüşme”. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 6(24): 543-559.
- Uçan, A. (1996). *İnsan ve Müzik İnsan ve Sanat Eğitimi*, Ankara: ALF Matbaası, s.27
- Wach, E. (2013). Learning about qualitative document analysis.
- Yacan, B. (2024) Van İli Erciş İlçesi Halk Ozanlarından Hüsamettin Ergöl’ün Hayatı ve Eserleri. Antalya, Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi.
- Yardımcı, M. (2013). Türk Halk Edebiyatında Nesir ve Nazım Nesir Karışık Türler, İzmir: Kanyılmaz Matbaacılık <https://tr.wikipedia.org/wiki/Gelenek>
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (Dokuzuncu Basım). Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yücel, H. (2011). Türk Halk Müziği Üzerine Bir İnceleme. *Akademik Bakış Dergisi*, 26, 1 (Online) <http://www.akademikbakis.org/eskisite/26/13>.

İnternet Sitesi Kaynakları

<https://erzurum.gov.tr>

<https://erzurum.ktb.gov.tr>

EKLER

EK-1: ETİK BEYANI

Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Tez Yazım Kılavuzu'na uygun olarak hazırladığım bu Tezde

- Tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
  - Görsel, işitsel ve yazılı bütün bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
  - Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
  - Atıfta bulunduğum eserlerin bütününi kaynak olarak gösterdiğimi,
  - Kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
  - Bu Tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir Tez çalışması olarak sunmadığımı,
- beyan ederim.

13/06/2025

Muhammed Emirhan ŞENGÜL

EK-2: TEZ ORJİNALLİK RAPORU**AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ****Güzel Sanatlar Enstitüsü**

Tez Başlığı: Erzurumlu Aşık Sıtkı Eminoğlu'nun Sanat Hayatı ve Müzikal Eserleri

Yukarıda başlığı verilen Tezimin tamamı Turnitin adlı intihal programı aracılığı ile Tez Danışmanım tarafından kontrol edilmiştir. (Tez 106, Tez 206, Tez 010 Formları) Kontrol sonucunda (kaynakça hariç) aşağıdaki veriler elde edilmiştir:

Raporlama Tarihi	Sayfa Sayısı	Karakter Sayısı	Savunma Tarihi	Benzerlik Oranı (%)	Gönderim Numarası
	68	52061	13/06/2025	%17	

Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Tez Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim. (13/06/2025)

Muhammed Emirhan ŞENGÜL

Öğrenci No: 202253001003

Müzik Anabilim Dalı

Yüksek Lisans	Sanatta Yeterlilik	Doktora	Bütünleşik Doktora

DANIŞMAN ONAYI

UYGUNDUR.

(Doç. Dr. Hazan KURTASLAN)

EK-3: Master's in Art**Thesis Report Originality Report****AKDENİZ UNIVERSITY****Institute of FineArts**

Title: Erzurumlu Aşık Sıtkı Eminoğlu'nun Sanat Hayatı ve Müzikal Eserleri

The whole thesis/art work report is checked by my supervisor, using Turnitin plagiarism detection software taking into consideration the below mentioned filtering options. (Tez 106, Tez 206, Tez 010 Forms) According to the originality report, obtained data are as follows.(Bibliography excluded)

Date Submitted	Page Count	Character Count	Date of Thesis Defence	Similarity Index (%)	Submission ID
	68	52061	13/06/2025	%17	

I declare that I have carefully read the Akdeniz University Institute of Fine Arts Guidelines for Obtaining and Using Thesis Originality Reports; that my thesis does not include any form of plagiarism; that in any future detection of possible infringement of the regulations, I accept all legal responsibility; and that all the information I have provided is correct to the best of my knowledge. I respectfully submit this for approval. (13/06/2025)

Muhammed Emirhan ŞENGÜL

Student No: 202253001003

Department of Music

Master's	Proficiency in Art	PhD	Integrated Phd

SUPERVISOR APPROVAL

APPROVED.

(Doç. Dr. Hazan KURTASLAN)

EK-4: YAYIMLAMA VE FİKRÎ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kâğıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Akdeniz Üniversitesi'ne verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversite'ye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikrî mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalara (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan, telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinleri yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversite'ye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan **Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge*** kapsamında tezim aşağıda belirtilen haricinde YÖK Ulusal Tez Merkezi Erişim Sisteminde erişime açılır.

- Enstitü Yönetim Kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren 2 yıl ertelenmiştir. (1)
- Enstitü Yönetim Kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren ... ay ertelenmiştir. (2)
- Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir. (3)

13/06/2025

Muhammed Emirhan ŞENGÜL

*Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge

- (1) Madde 6.1. Lisansüstü teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine Enstitü Yönetim Kurulu iki yıl süre ile 96 tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.
- (2) Madde 6.2. Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmasını ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkânı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve Enstitü Anabilim Dalının uygun görüşü üzerine Enstitü Yönetim Kurulunun gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.
- (3) Madde 7.1. Ulusal çıkarılan veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir. Kurum ve kuruluşlarla yapılan iş birliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile Enstitünün uygun görüşü üzerine Üniversite Yönetim Kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.
- (4) Madde 7.2. Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince Enstitü tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.

Tez Danışmanının önerisi ve Enstitü Anabilim/Anasanat Dalının uygun görüşü üzerine Enstitü Yönetim Kurulu tarafından karar verilir.

EK-5: KATILIMCI ONAM FORMU

Bu formdaki imzam Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi öğretim üyesi Doç. Dr. Hazan KURTASLAN danışmanlığında Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Muhammed Emirhan ŞENGÜL tarafından yürütülen “Erzurumlu Aşık Sıtkı Eminoğlu’nun Sanat Hayatı ve Müzikal Eserleri” adlı çalışmaya katıldığımı kabul ettiğimi gösterir. Bu araştırmadaki katılımım yapılandırılmış görüşme sorularını içerecektir. Ayrıca bu araştırmaya katılmakla aşağıda belirtilenleri anladığımı da beyan ederim.

1-Ben araştırma için bir gönüllüyüm ve istediğim zaman bu araştırmadan çekilebilirim.

2- Araştırmada fiziksel ve psikolojik zarar içeren hiçbir içerik yoktur.

3-Araştırmada vereceğim bilgiler gizli olacaktır ve bütün veriler araştırmacı tarafından toplanıp analiz edilecek ve Akdeniz Üniversitesi'nde 7 yıl Saklandıktan sonra imha edilecektir.

4-Araştırma bittikten sonra istediğim takdirde araştırmanın bir özetini isteyebileceğim.

5- Araştırmada vereceğim bilgilere dayalı sonuçların bilimsel ortamlarda tartışılmasına ve yayınlanmasına izin veriyorum.

6-Gönüllü olarak katıldığım bu araştırmada ad soyad bilgilerimin açıklanmasını ( ) / açıklanmamasını ( ) onaylıyorum.

Ben .....görüşmeye katılmayı kabul ediyorum.

Katılımcının İmzası

Tarih

EK-6: GÖRÜŞME SORULARI

- Aşık Sıtkı Eminoğlu kimdir, sanat hayatınızdan bahseder misiniz?
- Sözü ve müziği size ait olan eserler hangileridir, icra edebilir misiniz?

